

155-511

ส 819ก

8.3

การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปริิฎฐานพนธ์

ของ

สุพรรณิ จันทรวิเศ

19 S.A. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริิฎฐานการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8 615

6 125 127

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....*Dr. S. S. S. S.*.....ประธาน
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

.....*Dr. S. S. S. S.*.....กรรมการ
(ผศ.เชาวนา ขวลิศอรรถ)

คณะกรรมการสอบ

.....*Dr. S. S. S. S.*.....ประธาน
(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

.....*Dr. S. S. S. S.*.....กรรมการ
(ผศ.เชาวนา ขวลิศอรรถ)

.....*Dr. S. S. S. S.*.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ชูศรี วงศ์รัตนะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....*Dr. S. S. S. S.*.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालนฤกษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชาวนา ชวลิตธำรง และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน (ที่มีรายนามปรากฏในภาคผนวก ค) ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ตลอดจนนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณพระคุณ อาจารย์อรุณ ศาลางาม ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการแปลเอกสาร และงานวิจัยต่างประเทศ

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ สาขาการวัดผลการศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะ คุณเกศเกล้า หมุ่มมิ่ง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณ คุณสังคม จันทน์วิเศษ ลูกวิชาวิทย์และ ลูกศาสวัต ผู้ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจตลอดเวลาในการศึกษาและการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากปัญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ ของบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

สุพรรณิ จันทน์วิเศษ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	2
ความสำคัญของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง	5
ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง	10
การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง	13
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง	14
ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง	19
การวิเคราะห์องค์ประกอบ	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	29
ประชากร	29
กลุ่มตัวอย่าง	29
วิธีดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบ	34

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	35
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 40
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 55
ความมุ่งหมายของการศึกษา	55
ประชากร	55
กลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	56
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	60
 บรรณานุกรม	 61

ภาคผนวก 69

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 83

ประวัติย่อของผู้วิจัย 84

หน้าสารบัญ

ตาราง

หน้า

1	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน 1	30
2	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน 2	31
3	ข้อคำถามแต่ละองค์ประกอบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด.....	42
4	กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด	46
5	กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์.....	49
6	เปรียบเทียบข้อคำถามแต่ละองค์ประกอบ.....	53

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงลำดับขั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบ	33

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากร ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นแทบทุกประเทศจึงพยายามส่งเสริมการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ การที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากร ไม่ใช่จะส่งเสริมในด้านวิชาความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่สิ่งที่ควรส่งเสริมควบคู่กันไปคือบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะของบุคคล

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ทำหน้าที่ให้ความรู้ อบรมและพัฒนาเด็กหรือเยาวชนทั้งด้านวิชาการและด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพที่ควรปลูกฝังและพัฒนาประการหนึ่งคือ ความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเมเนล (McNeil. 1975 : 105) กล่าวว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มักประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียนและสังคม และยังมีลักษณะการเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่หวั่นเลื่องปัญหาและไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะสามารถเผชิญอุปสรรคต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิตสามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองผิดหวังและท้อแท้ใจ ด้วยความเชื่อมั่น ด้วยความหวังและความกล้าหาญ เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จมีความสุข และสามารถดำเนินชีวิตที่ตนเองปรารถนาได้เป็นอย่างดี (เชาวนา อมรสังเจริญ. 2537 : 1; อ้างอิงมาจาก Quabein. 1983 : 41)

ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญต่อความสุขและความสำเร็จในชีวิตมีผลกระทบต่ออารมณ์ บุคลิกภาพ กระบวนการทางความคิด ความปรารถนา การประเมินคุณค่าตนเอง การตั้งเป้าหมายในชีวิต การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดจนการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการมีปฏิกิริยาตอบสนอง ดังนั้นความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นการตัดสินคุณค่าของตนเองและแสดงออกมาในรูปของ ทักษะชีวิตที่มีต่อตนเอง (Maslow. 1970 : 258 - 262)

* ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในด้านต่างๆ เป็นการปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับนักเรียนนั้นความภาคภูมิใจในตนเองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย กล่าวคือนักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมักจะประสบความสำเร็จทาง

การเขียน ส่วนนักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำมักจะไม่สามารถประสบความสำเร็จทางการเขียน (กาญจนา พงศ์ฤกษ์. 2523 : 27)

ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของผู้อื่น มีความสามารถมีเกียรติมีศักดิ์ศรี มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคม สิ่งเหล่านี้จะทำให้บุคคลสามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ คำแรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สฤติชัย ภัทระ. 2535 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Coopersmith. 1984 : 1) *

จากที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะประสบความสำเร็จและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ ดังนั้นเราจึงควรปลูกฝังและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองให้เกิดแก่เด็กและเยาวชนส่งเสริมให้เขาประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ตามแนวทางของเขา แต่คุณลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองมีหลายประการ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองว่าประกอบด้วยคุณลักษณะอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองให้เกิดแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุรินทร์ ว่ามีคุณลักษณะอะไรบ้าง
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุรินทร์ แยกตามสังกัด คือ สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ และ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีคุณลักษณะอย่างไรเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่จะช่วยปลูกฝัง พัฒนาและส่งเสริม ให้เด็กนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีโรงเรียน 57 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 12,102 คน

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) ซึ่งมี 129 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 3,927 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 904 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึง การพิจารณาตัดสินค่าของตนเองตามความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องการประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การปฏิเสธตนเอง การหึงตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม การได้รับการยอมรับจากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน
2. แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้นิยามคุณลักษณะพฤติกรรมความภาคภูมิใจในตนเองและแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท เป็นแนวทาง
3. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปัญญาโทขึ้นไปทางด้านการศึกษา จิตวิทยา หรือการแนะแนว และมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ประเมินแบบสอบถามบุคคลิกภาพ
5. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง เทคนิคทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรหลายๆ ตัว เพื่อให้ได้ตัวประกอบจำนวนหนึ่งที่มีจำนวนน้อยกว่าซึ่งแสดงถึงคุณลักษณะของกลุ่มตัวแปรเหล่านั้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจะเสนอรายละเอียด

ดังนี้

1. ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง
2. ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง
3. การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง
4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้าง ความภาคภูมิใจในตนเอง
5. ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง
6. การวิเคราะห์องค์ประกอบ
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

เจมส์ (นภาพร พุ่มพฤษ. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก James. 1950 : 310-311)

กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อตัวเอง การไม่ทำให้ตัวเองเกิดความล้มเหลวและเกิดความต่ำต้อย ความรู้สึกของเราก็จะคงอยู่ครบถ้วน หลังจากที่ได้ทำอะไรสำเร็จ ล่วงไปด้วยดี ซึ่งเปรียบเสมือนว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นอัตราส่วนของคุณภาพที่เป็นจริง ระหว่างความสำเร็จกับความคาดหวัง เจมส์ ได้เสนอแนวคิดของความภาคภูมิใจในตนเองไว้เป็นสูตรดังนี้

ความสำเร็จ

ความภาคภูมิใจในตนเอง = _____

ความคาดหวัง

แกลซิน (ภาพร พุ่มพุกษ์. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Jackson. 1979) ได้แปล
อัตราส่วนให้อยู่ในรูปจิตวิทยาสมัยใหม่ว่า

คุณค่าที่บุคคลมีอยู่

ความภาคภูมิใจในตนเอง = $\frac{\text{คุณค่าที่บุคคลมีอยู่}}{\text{คุณค่าที่บุคคลต้องการ}}$

คุณค่าที่บุคคลต้องการ

สแต็กเนอร์ (Stagner. 1961 : 199) สรุปไว้ว่า คนที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง
มักจะรับรู้ว่าเป็นคนที่เป็นคนที่เหนือกว่าคนอื่น ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือในทุกๆด้าน

นอร์แมน (Norman. 1970) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่
จะเข้าไปพัวพันกับการยอมรับนับถือ ความเชื่อมั่นและการชมเชย

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง เป็น
ความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่างๆ มี
ความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถ

มาสโลว์ ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น ความต้องการความภาคภูมิใจ
ในตนเอง อยู่ในชั้นที่ 4 ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเกิดขึ้นจากการที่ผู้อื่นให้การยอมรับ โดย
ดูจากการตอบสนองของพ่อแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนรุ่นเดียวกัน และมักอาศัยความเชี่ยวชาญ หรือ
ความสามารถบางอย่างของบุคคลนั้นมาประกอบด้วย การประเมินจะออกมาในรูปของทัศนคติหรือ
ความเชื่อว่าตนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการกระทำสิ่งต่างๆ จะต้องให้ความ
พยายามมากเท่าใด จะเสียใจหรือไม่ถ้าล้มเหลว หากประเมินแล้วอยู่ด้านบวก ก็จะเกิดความเชื่อ
มั่นในคุณค่าแห่งตน ความรู้สึกนี้หากได้รับการตอบสนองจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตน มี
ความเข้มแข็ง ความสามารถเพียงพอที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ และมีความ
สำคัญต่อโลก และหากไม่ได้รับการตอบสนองจะรู้สึกมีปมด้อย อ่อนแอ ชั่วชีวิตเองไม่ได้ ซึ่งคนทั่วไป
ล้วนปรารถนาที่จะมีความมั่นคงมีการประเมินคุณค่าตนเองสูง นับถือและภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้ง
ได้รับการเห็นคุณค่าจากผู้อื่น ในทางจิตวิทยาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนับว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะ
จะช่วยเตรียมสภาวะทางจิตใจให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับความคาดหวังที่จะได้รับความสำเร็จ

การได้รับการยอมรับและความเข้มแข็งทางจิตใจ จะเป็นผลให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
ได้ดีขึ้น

มาสโลว์ แบ่งความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่เกี่ยวพันกับความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง การยอมรับนับถือและ
การประเมินค่าตนเอง ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆคือ ความต้องการมีความเข้มแข็ง (strength)
ผลสัมฤทธิ์ (achievement) ความสามารถเพียงพอสำหรับการทำสิ่งต่างๆ (adequacy)
ความเชี่ยวชาญและความสามารถ (mastery and competence) ความเชื่อมั่น (confidence)
ความมีอิสระเสรีและเป็นไทแก่ตนเอง (independence and freedom)

2. ประเภทที่เกี่ยวพันกับการได้รับความเห็นคุณค่าจากผู้อื่น เป็นความต้องการมีชื่อเสียง
หรือเกียรติยศ ตำแหน่ง ความรุ่งเรือง มีอำนาจเหนือผู้อื่น ได้รับการยอมรับและความสนใจมีความ
สำคัญ มีศักดิ์ศรีหรือเป็นที่น่าชมเชยของผู้อื่น (Maslow. 1970 : 45-46; Coopersmith.
1981 : 236; citing Maslow. 1954)

ไวท์ (White. 1972 : 395) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองคือคุณค่าของบุคคลที่
ได้รับจากบุคคลที่มีความหมายต่อเขา แต่ที่สำคัญคือ คุณค่าที่บุคคลนั้นพิจารณาตัดสินเอง

ปาไลโต (Palito. 1977 : 72) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการประเมิน
ค่าของตนเองตามที่ตนคิด ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกต่างๆได้แก่ ความเชื่อในตนเอง ความสามารถ
และคุณค่าของตนเอง

✓ เบรนเดน (Branden. 1981 : 110) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความ
เชื่อมั่นและนับถือตนเองที่เกิดจากความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และความมั่นใจในความ
สามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่พอใจ ✓

คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1967 : 4 - 5) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง
หมายถึงการประเมินการกระทำแต่ละบุคคลและเป็นการยึดมั่นตามขนบธรรมเนียมด้วยตัวของเขาเอง
นับถือตนเอง โดยแสดงถึงทัศนคติแห่งการยอมรับ (Approval) หรือการไม่ยอมรับ (Disapproval)
และ ทำให้เห็นถึงความเชื่อของแต่ละบุคคลว่า คนมีความสามารถ มีความสำคัญ มีความสำเร็จ และ
มีคุณค่า โดยสรุปความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการตัดสินของบุคคลในเรื่องเกี่ยวกับความมีคุณค่าโดย
แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่บุคคลผู้นั้นยึดถืออยู่

ฮิลเล่ย์ และซิกเลอร์ (Hjelle and Ziegler. 1983 : 295, 319) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความนิยมชมชอบในความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนเอง

สำหรับในประเทศไทยนั้น มีผู้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ดังนี้

วรพจน์ ชังคง (2514 : 4) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง องค์ประกอบที่บอกถึงฐานะทางสังคม ที่เป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจ

เปรมจิต ทศะ (2516 : 7) ได้กล่าวว่า การประมาณค่าตน (Self - Esteem) หมายถึง การพิจารณาคัดสินค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคล ในเรื่อง การปฏิบัติตนเอง การยอมรับของพ่อแม่ การหลอกตัวเอง การไม่ยอมรับของผู้อื่น หรือผู้มีอำนาจเหนือ และการยอมรับตนเองและสังคม

นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม (2519 : 6 - 7) ได้กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การพิจารณาคัดสินค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคลในเรื่อง การปฏิบัติตนเอง การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ หลีกเลี่ยงการยอมรับตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีคุณค่าในสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากสังคม จากพ่อแม่ จากผู้อื่น หรือจากผู้มีอำนาจเหนือกว่า

กาญจนา พงศ์พฤกษ์ (2523 : 27) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า มีความหมาย สามารถทำอะไรได้สำเร็จลุล่วงไปได้

เดชา นุ่มพันธ์ (2525 : 17) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การประเมินคุณค่าของตนเองในด้านความสามารถ และความสำนึก

เกียรติวรรณ งามตาชกุล (2527 : 14 - 15) ได้กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ความรู้สึกว่าตนเองมีค่ามีความสามารถ มีความเชื่อมั่น และพร้อมที่จะนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการมองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตน ซึ่งความรู้สึกนี้จะแตกต่างไปจากความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถเหนือกว่าคนอื่น (Ego) ซึ่งเห็นความรู้สึกที่เต็มไปด้วยการเปรียบเทียบกับว่า ตัวเราเหนือกว่าคนอื่น เก่งกว่าคนอื่น เราเป็นยอดเหนือใคร ฯลฯ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นความรู้สึกของบุคคลที่ติดตนเองเป็นหลัก (Egotism) ไม่ใช่คุณลักษณะของผู้ที่มี

ความภาคภูมิใจในตนเองอย่างแท้จริง

นภาพร พุ่มพุกษ์ (2529 : 11) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคลในเรื่องการประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จล้มเหลว การยอมรับตนเอง การปฏิเสธตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน

ฉันทนา ทัศนุรักษ์ (2530 : 34) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ และความสำเริง

สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์ (2532 : 8) สรุปคำจำกัดความของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า เป็นการประเมินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองแล้วสื่อออกมาให้เห็นในรูปของคำพูดและการกระทำ

จันทร์ฉาย นิตกษศิริกุล (2532 : 19) ได้สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองจากการประเมินตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความมีคุณค่าและการประสบความสำเร็จโดยการแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีการยอมรับนับถือ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สุจิตรา เฟื่อนอารีย์ (2523 : 21) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินคุณค่าของอัตมโนภาพในเรื่องของความสำเร็จการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่างๆมีคุณค่า และความสำคัญต่อสังคม

มยุรี สาล้างศ์ (2535 : 55) สรุปว่าความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตน ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคลในเรื่องของการประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จล้มเหลว การพึ่งตนเอง การปฏิเสธตนเอง การยอมรับตนเองคิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน

สมนิต ไซยกิจ (2536 : 12) สรุปว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การประเมินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจากบิดามารดา และการประสบความสำเร็จ

ในการกระทำสิ่งต่างๆ

สถิติ ภัสระ (2535 : 17) สรุปความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนตามความรู้สึกละแวกัสนะของบุคคลที่มีต่อตนเอง ในเรื่องความสำเร็จ ความล้มเหลว การยอมรับตนเอง การยอมรับจากคนอื่น การมีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่างๆ การมีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคม

เชาวนา อมรสังเจริญ (2537 : 7) ได้กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจและเห็นคุณค่าในเรื่องของการยอมรับตนเองการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ครูอาจารย์ บิดามารดา และการประสบความสำเร็จของตนเอง

มะลิ อุดมภาพ (2538 : 11) สรุปว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ว่าตนเองนั้นเป็นบุคคลที่เก่งและมีคุณค่า มีความสามารถและมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกับบุคคลทั่วไป มีความเชื่อมั่น และมีบุคลิกลักษณะสง่างามเปิดเผยเป็นที่น่าเชื่อถือ

จากความหมายและคำจำกัดความข้างต้น สรุปได้ว่าความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การประเมินคุณค่าให้กับตนเองในด้านความสามารถ ความสำเร็จการได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง

2. ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการที่เ็นชมหรือให้คุณค่าแก่ตนเอง ซึ่งเป็นส่วนที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นตัวเขา เป็นการผสมผสานระหว่างลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทักษะคติ ค่านิยม ความสามารถทางปัญญา รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม

(จันทร์ฉาย พัททหศิริกุล. 2532 : 2; อ้างอิงมาจาก Jersild. 1963 : 22 ; Roger. 1959 : 200)

นิวแมน (Newman. 1986 : 281, 286) กล่าวว่า บุคคลที่รู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีคุณค่า มีคนรัก ได้รับการยกย่องหรือประสบความสำเร็จ มักจะประเมินตนเองในด้านดี เห็นคุณค่าในตนเอง แต่หากบุคคลใดมีความรู้สึกที่ไม่มีใครสนใจ ไม่ได้มีการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม หรือไม่ประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าตนเองไร้คุณค่า ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ฉะนั้นความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึกหรือพฤติกรรม

ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เช่น การกล้าแสดงออก การเป็นคนอ่อนไหว ส่วนบุคคลที่ประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษาและด้านสังคม มีความผิดปกติทางจิต อัมพาตและอาชญากรมักจะเป็นบุคคลที่ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (สฺไจ ดั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 12) ความภาคภูมิใจในตนเองทั้งมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและเป็นพลังทางด้านจิตใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อีกยังมีประสิทธิภาพ (ศศิกันต์ ชนะโสธร. 2529 : 14-15)

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีศักยภาพ มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคม ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลนั้นไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เขาก็จะมีความวิตกกังวล มีปมด้อย ค่อนข้างกลัวตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดีท้อแท้ใจ คิดว่าตนเองไม่มีประโยชน์ ล้มเหลว ประเมินคุณค่าในตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีแนวโน้มที่จะโทษผู้อื่น มีสภาพจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากผู้อื่นและปฏิเสธการวิจารณ์นั้น ทั้งนี้เพราะการวิจารณ์ทำให้เขารู้สึกว่าตนเองด้อยลง และไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ทำให้เขาขาดความมั่นใจในตนเอง และไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต (สฺไจ ดั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 7 ; อ้างอิงมาจาก McLandless. 1970)

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ความต้องการนี้ประกอบด้วย ความนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถ มีความภาคภูมิใจในตนเอง หากได้พัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองขึ้นไปอีกก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุถึงการแห่งตน ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อสังคม ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะรู้สึกที่ตนมีปมด้อยกลัวตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี คิดว่าตนไม่มีประโยชน์ ล้มเหลวประเมินตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคลนั้นๆ ด้วย

3. การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง

การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเริ่มจากสัมพันธภาพของครอบครัว ความรัก และการยอมรับเด็กจากบิดามารดา จากการศึกษาของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith.1981:236) พบว่า สภาพภายในครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรธิดา มีผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก โดยมีเงื่อนไขดังนี้คือ

1. บิดามารดาให้การยอมรับลูกทุกเรื่องหรือเกือบทุกเรื่อง
2. บิดามารดากำหนดขอบเขตของการกระทำ ให้ลูกทราบอย่างชัดเจนและคงอยู่ต่อไปตามนั้น
3. บิดามารดาให้การนับถือและให้เสรีภาพต่อการกระทำของลูก ถ้าเห็นว่าอยู่ในขอบเขต

ที่กำหนดให้

เงื่อนไขดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองของเด็ก ซึ่งจะสร้างเสริมความรู้สึกที่มั่นคงของการรักตนเองและการคาดหวังให้ผู้อื่นรัก ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเป็นผลที่เด็กได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากบิดามารดาและความสำเร็จที่ได้รับ โดยในที่นี้เด็กจะปฏิบัติตนเพื่อให้บิดามารดาพึงพอใจ และต้องการให้บุคคลอื่นพึงพอใจด้วย (เนภาพร พุ่มพวงษ์. 2529 : 15-16; อ้างอิงมาจาก McNeil. 1975 : 105 - 107)

จากการศึกษาของ มะลิ อุดมภาพ (มะลิ อุดมภาพ 2537:58) พบว่าการได้รับการยอมรับและการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลทางบวกต่อความภาคภูมิใจในตนเอง แสดงว่าการที่จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองนั้นเกิดจากการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา การดูแลเอาใจใส่และให้การยอมรับบุตรธิดาตั้งแต่เข่าวัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่าความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กนั้นมีผลมาจากความรักที่ได้รับจากลักษณะท่าทีของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูมากกว่าสถานภาพทางสังคมและปริมาณวัตถุสิ่งของที่เขาได้รับ (Atwater. 1979 : 128-129)

ฮามาเช็ค (Hamachek. 1978 : 180) ที่ให้เห็นว่าคุณภาพของผู้ใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองในวัยเด็ก การที่เด็กได้รับความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ การสนับสนุนที่กำลังใจ การให้เสรีภาพเด็กในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งให้ความสนใจเกี่ยวกับระเบียบวินัยอย่างจริงจัง จะทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1981 : 119) ที่พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองนั้นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมของบิดามารดาการกำหนดกฎเกณฑ์ และการจัดการดูแล ให้เด็กปฏิบัติตามสิ่งที่บิดามารดากำหนดไว้โดยการกำหนดและจำกัดขอบเขตพฤติกรรมอย่างคงเส้นคงวา การสนับสนุนให้เด็กมีความต้องการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ ครอบครัวยุคใหม่ ที่ตั้งเกณฑ์ กำหนดแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน จะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงน้อยกว่าครอบครัวที่ไม่มีกฎเกณฑ์ ซึ่งจะทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง อีกทั้งบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก ให้การยอมรับเด็กและมีการยึดหยุ่นในข้อกำหนดที่ตั้งไว้ด้วย

เมื่อเด็กเข้าสู่สังคมภายนอกครอบครัว เช่น สังคมในโรงเรียน สังคมของเด็กจะประกอบด้วยกลุ่มเพื่อนและคุณครู เด็กต้องการมีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยเด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองจากสิ่งที่เพื่อน ๆ คิดเกี่ยวกับตัวเขา เด็กจะเริ่มพัฒนาสติปัญญา ทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองสูงขึ้น ถ้าสิ่งเหล่านี้ได้รับการเสริมแรงจากกลุ่มเพื่อนที่เขานิยมชมชอบ ความภาคภูมิใจในตนเองก็จะพัฒนาขึ้น อย่างไรก็ตาม เด็กในกลุ่มอันธพาลอาจพบว่าถึงเขาแสดงพฤติกรรมแข็งกร้าวเพียงใด กลุ่มก็จะให้ความสำคัญกับเขามากขึ้นนั้นแสดงว่าภาพที่เกี่ยวกับตนเองของเด็กจะได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ถึงแม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (Craig. 1976 : 350)

ความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น เป็นสิ่งที่ช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขตามวัยของเขา โดยเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขากระทำ และนั่นผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้แสดงหรือกระทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเด็กพร้อมทั้งให้การช่วยเหลือเขา โดยไม่ต้องความคาดหวังต่อตัวเขาจนเกินกำลังความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ (วัชร ทรัพย์มี. 2528 : 17)

๘ จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในวัยเด็ก การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในบ้านและที่โรงเรียน ดังนั้นการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองควรมีความต่อเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ในวัยเด็ก บุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็ก คือ บิดามารดา ครูอาจารย์และเพื่อน สิ่งเหล่านี้จะสนับสนุนให้เด็กมีความต้องการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านต่าง ๆ (Coopersmith. 1981 : 119) ๘

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 118-119) แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 2 อย่าง คือ องค์ประกอบภายในซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่จะทำให้แต่ละบุคคลเห็นคุณค่าของตนเอง และองค์ประกอบภายนอกซึ่งเกี่ยวกับการที่แต่ละบุคคลได้รับการเห็นคุณค่าของตนเองจากผู้อื่น มีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ จะมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองเช่น ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง ความแข็งแรงของร่างกาย ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว บุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีความพึงพอใจและมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อยกว่า และผลของความมีเสน่ห์ด้านรูปร่างนั้นเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็กและต่อเนื่องมาจนถึงวัยผู้ใหญ่ ลักษณะทางกายภาพจะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง มากน้อยเพียงใดอาจขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้นด้วย (Coopersmith. 1981 : 120 - 123) ส่วนเพศเป็นประกอบภายในที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง โดยทั่วไปแล้วสังคมและวัฒนธรรมมักจะมีค่านิยมที่ดีต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงมีเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลให้เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพศชายมักได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคม ในขณะที่เพศหญิงได้รับตำแหน่งทางสังคมที่ด้อยกว่า จะเห็นได้จากการเลือกหัวหน้าชั้นและประธานนักเรียน มักเป็นเพศชาย ส่วนตำแหน่งเลขาธิการ เภรียุติ มักเป็นเพศหญิง (สคิกานต์ ธนะโสภร. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Kaplan and Sedney. 1980 : 220) อย่างไรก็ตามไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่า เพศใดมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่ากัน (นิพนธ์ แจ้งเคียม. 2519 : 50)

1.2 สภาพจิตใจและภาวะทางอารมณ์หรือความรู้สึก ความรู้สึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง โดยที่บุคคลอาจประเมินตนเองในด้านบวก ซึ่งเป็นการมองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถ ประสบความสำเร็จเกิดความรู้สึกชื่นชมตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความสุข อันเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น แต่หากบุคคลประเมินตนเองในด้านลบจะมองตนเองว่าไม่มีความสามารถ ไร้สมรรถภาพ มีปมด้อยมีความวิตกกังวล และไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคต ซึ่งส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลง (Coopersmith. 1981 : 130 - 134)

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งจะมีที่ดจำกัดในเรื่องของความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและผลงานจะมีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อการสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จในสิ่งที่แต่ละบุคคลกระทำอยู่ทั้งในโรงเรียนและในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน จะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง สติปัญญาจึงมีผลกระทบต่อการสมรรถภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความสำเร็จและเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 123-125) ภาคภูมิใจในตนเองมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคมทั่วไป จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเอง และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุจิตรา เพ็ญถาวรวิทย์ 2533 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1977 : 198) ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลว เรื่องการเรียนของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน จึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ สติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลการวิจัยที่ยืนยันว่า ระหว่างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าอะไรเป็นเหตุของอะไร เพียงแต่มีงานวิจัยที่สนับสนุนว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมองตนเองว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถรับรู้ตนเองในด้านดี มีความพอใจในตนเอง มีการประเมินคุณค่าตนเองสูงแต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความรู้สึกตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา (จันทร์ฉาย นิกิตยศิริกุล. 2532 : 21)

บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาก่อน มักจะมีความแตกต่างกัน ในด้านการเสี่ยง การตั้งเป้าหมาย บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จ จะมีความกล้าเสี่ยง กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ โดยที่งานนั้นเป็นงานที่ไม่ง่ายหรือยากเกินไป กล้าตั้งระดับความปรารถนาที่เป็น

จริง มงคลตนเองในด้านดีมากกว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว (Hamachek. 1978 : 220-221) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 87-89) ที่พบว่าบุคคลที่มีประสบการณ์เรื่องความสำเร็จมากจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ของความสำเ็จน้อย

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลจะพัฒนาไปตามค่านิยมและการให้คุณค่าตลอดทั้งความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งเขาให้ความสำคัญแตกต่างกัน เช่นคนที่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากประสบความสำเร็จก็จะเกิดความอาสและความภาคภูมิใจในตนเองจะต่ำลง เด็กวัยรุ่นชายและหญิงให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน โดยเด็กวัยรุ่นชายให้คุณค่ากับผลการเรียน กีฬา และการเป็นคนกว้างขวางเป็นลำดับที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับในขณะที่เด็กวัยรุ่นหญิง ให้คุณค่ากับผลการเรียน การเป็นคน กว้างขวาง และกีฬาเป็นลำดับที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับ นอกจากนี้การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นด้วย (Bradshaw. 1981 : 6) บุคคลบางคนมีแนวโน้มที่จะใช้เกณฑ์ ค่านิยมของสังคมเป็นตัวตัดสินคุณค่าของตน (Coopersmith. 1981 : 133-142)

1.5 ระดับความมุ่งมั่น แต่ละบุคคลจะมีความมุ่งมั่นที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น ความมุ่งมั่นด้านการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ความสามารถด้านต่างๆ ซึ่งมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

บุคคลมักจะตัดสินคุณค่าของตนโดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานและความสามารถของตนกับระดับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตั้งไว้ และประสบการณ์ที่เคยได้รับความสำเร็จ จะนำไปสู่ความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในครั้งต่อไป หากบุคคลมีความมุ่งมั่นเกินความสามารถหรือเกินความเป็นจริงโอกาสที่จะประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังก็ย่อมมีน้อย ทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดลงได้ แต่ถ้าบุคคลมีความสามารถและกระทำสิ่งที่ตนเองมุ่งมั่นไว้ได้ เขาจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 142 - 148)

2. องค์ประกอบภายนอก ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

ความสัมพันธ์หมายถึง ความผูกพัน ความเกื้อหนุน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 796) ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคม

ประการแรกที่มนุษย์จะต้องมีความสัมพันธ์ด้วยตั้งแต่แรกเกิด

ด้วยเหตุนี้สัมพันธภาพในครอบครัวจึงมีส่วนช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล อีกทั้งสัมพันธภาพในครอบครัวยังมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ เพราะลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือไม่ดีระหว่างบิดามารดากับบุตร (กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. 2526 : 10)

ครอบครัวที่มีบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความยึดหยุ่น มีความมั่นใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรโดยการแสดงการยอมรับในตัวเด็กเห็นการให้เหตุผล ให้ความรักความเอาใจใส่ กำหนดมาตรฐานและขอบเขตของการกระทำไว้กว้าง ๆ ไม่ให้อ่านาญถึงคืบตลอดจนให้ความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น เพื่อน กิจกรรมที่เด็กกระทำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะเป็นคนยึดหยุ่น มีอารมณ์มั่นคงไม่โลเล และมีความภาคภูมิใจในตนเอง (Rubin and Meneil. 1981 : 317) ✓

จากการศึกษาของ แกลแลนด์ (นาตซา วงศ์หลักภิช. 2532 : 20 - 21 ; อ้างอิงมาจาก Gelfand. 1987) พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีทัศนคติที่มีประวัติดีได้รับการเสริมแรงทางบวกจากผลการกระทำของตนเองจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

ส่วนบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตร ไม่มีกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีการพูดคุยปรึกษาหารือ ไม่ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ ไม่มีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู ให้อิสระทางโทษที่รุนแรงและครอบงำความคิดเด็ก มีผลทำให้เด็กเกิดความสับสน และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Kalellis. 1982 : 309) นอกจากนี้เด็กยังขาดแรงจูงใจไม่สัมผัสกับ ไม่ต่อสู้อุปสรรค ท้อถอย สมองแคบได้ง่ายกับทัศนคติต่อตนเองในด้านลบ มองตนเองไม่น่าชื่นชม (Rosenberg. 1965 : 158) และมักแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ให้อ่านาญข่มขู่ ไม่ยอมรับความจริงในชีวิต และมักจะประสพปัญหาสุขภาพจิต (Neal. 1981 : 689) ✓

2.2 สถานภาพทางสังคมและกลุ่มเพื่อน

สถานภาพหรือระดับทางสังคม หมายถึง องค์ประกอบภายนอกที่เป็นตัวบ่งชี้ระดับทางสังคมของบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น เช่น ตำแหน่งหน้าที่ทางภาระงาน ทางสังคม วงศ์ตระกูล ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยทั่วไปสถานภาพทางสังคมมักจะ เน้นที่ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล

ซึ่งพิจารณาจากอาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัยเนืองมาจากสถานภาพทางสังคมเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จและความมีเกียรติ บุคคลที่มีสิ่งเหล่านี้จึงมีความเชื่อว่าตนมีคุณค่าสูงสุด

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของลอเลอร์และแฮนเดล (จันทร์ฉา พัทธสัทธิกุล. 2532 : 18 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Laure and Handel. 1983 : 279) พบว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ มีความภาคภูมิใจในตนเองทั้งสูงและต่ำ เพราะฉะนั้นระดับสถานภาพทางสังคมมีอิทธิพลบ่งบอกถึงระดับของความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลนั้นได้ นอกจากนี้ คูเปอร์สมิท (Cooper-smith. 1981 : 112 - 115) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีแนวโน้มที่จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเด็กที่มาจากสังคมที่มีระดับความแตกต่างกันจะมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน (Gurney. 1980 : 48 - 50) ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ตนเองของบุคคลไวต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้นเด็กที่มาจากสังคมระดับต่ำ จะเปรียบเทียบกับเด็กในระดับเดียวกัน หรือเด็กในระดับที่ต่ำกว่า จึงทำให้ผู้ที่อยู่ในสังคมระดับต่ำมีความภาคภูมิใจในตนเอง เท่า ๆ กับผู้ที่อยู่ในสังคมระดับสูงและระดับปานกลาง

สังคมและกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบภายนอกที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากการรับรู้การเปรียบเทียบกับตนเองกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเอง ด้านทักษะความสามารถ ความถนัด ทั้งนี้เกิดจากการที่บุคคลเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งต้องเป็นกลุ่มที่คงที่เพราะถ้าเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อย ๆ เด็กอาจจะมองตนเองในด้านลบ ในเรื่องของความสามารถที่จะเป็นเพื่อนที่ดีกับคนอื่น ดังนั้น การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล ผู้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ไม่เป็นที่ประทับใจหรือไม่อยู่ในความสนใจของเพื่อนเกิดความรู้สึกว่าไม่มีใครชอบหรือไม่นับถือตนเองเลย ส่วนผู้ที่เปรียบเทียบกับผู้อื่น แล้วมีความสำเร็จต่ำมีแนวโน้มว่าจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเช่นกัน (Rosenberg. 1955 : 158)

2.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมของนักเรียนที่โรงเรียนได้จัดขึ้นควรจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่เด็กเมื่อทำถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ ความดี ความสนใจเด็ก

ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อเด็กนักเรียน ล้วนมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน (Sarokon. 1986 : 1 - 5)

สก็ปเปอร์ (นรินทร์ แจ่มจำรัส. 2527 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Skipper. 1974) ได้ศึกษาพบว่า การเข้าค่ายพักแรมสามารถช่วยให้เข้าค่ายพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองได้ โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ผลการศึกษาปรากฏว่าจากการเข้าค่ายเป็นเวลา 26 วัน ทำให้ให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอ็ดวาร์ด (Edward. 1957 : 1056 - A) ได้ศึกษาพบว่า ประสบการณ์ภายในค่าย ช่วยให้ให้นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจมากขึ้น

พาปานโทมส์ (Papantomes. 1978 : 6361 - A) ได้ศึกษาพบว่าการอยู่ค่ายพักแรม อย่างถาวร ที่มีการจัดกิจกรรมประกอบด้วยการออกกำลังกาย การเรียนรู้ด้วยตนเองเพียง 5 วันจะช่วยให้ วัยรุ่นชายในรัฐแมริแลนด์มีความเข้าใจในตนเองสูงกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลนั้นแสดงให้เห็นได้จากลักษณะท่าทาง น้ำเสียง คำพูด และการกระทำ ซึ่งอาจจะแสดงออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ (Coopersmith. 1981 : 5) ได้แบ่งลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตัวเองไว้ 2 ลักษณะ คือ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงและบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

1. ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง

แบสส์ (Bass. 1960 : 129) ได้ศึกษาพบว่า พฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวกมีความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ไม่หวั่นไหวต่อคำวิจารณ์ หรือการคำเหน็บจากผู้อื่นได้ง่าย มีลักษณะการยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใส่ใจและสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างละเอียดละออ สามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองได้อย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง ให้ความสำคัญในการป้องกันตนเองน้อย มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อน มีความยืดหยุ่นและมีความริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พยายามที่จะให้ความ

สามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

คูเปอร์สมิท และ มาสโลว์ (Coopersmith. 1981 : 65 ; Maslow. 1970 : 237) ได้ศึกษาพบว่า เพศหญิงที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีลักษณะเข้มแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความวิตกกังวลต่ำมีลักษณะเหนือผู้อื่น และทั้งที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมากเท่าใด เขาก็จะเป็นบุคคลที่ยิ่งดียิ่งเป็นมาชชีว์สสูง อีกทั้งยังมีความกระตือรือร้นต่อสิ่งใหม่ ๆ และสิ่งที่ท้าทายความสามารถ พลใจกับงานที่ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ อากรู้สึกเห็นใจกว้างและสามารถยอมรับผู้อื่นได้มาก

นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม (2519 : 32-33) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองไว้ 3 ประการ คือ

1. มีค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
  2. มีความสามารถด้านการปรับตัวทางอารมณ์ อารมณ์มั่นคงไม่แปรปรวน
  3. มีความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคม มนุษย์สัมพันธ์ดี
2. ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง คือ ขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าไร้ค่าไม่มีความสามารถ มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าแสดงบทบาท ไม่มีความพยายามในการทำงานที่สลับที่หัดอื่น เมื่อพบอุปสรรคก็จะท้อถอย หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหามีความขี้อ่อนแอ มักจะยึดติดกับสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย หลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นพอใจที่จะอยู่เงื้อมมือ ขอมรับสภาพที่เป็นอยู่ มักจะคล้อยตามผู้อื่น ขอมรับคำพูดของคนอื่นที่กล่าวถึงตนในแง่ลบ ขาดความเชื่อมั่นที่จะปฏิเสธคำวิจารณ์ของผู้อื่น กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ หวั่นไหวต่อลัทธิของสังคม ขาดพลังความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จ ใช้กลไกในการป้องกันตนเอง คิดว่าเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับ ไม่สนใจ และเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ (Ellis and Grieger. 1977 : 100)

ลักษณะเหล่านี้มักจะพบกับบุคคลที่มีลักษณะเก็บกด ขี้อายและหลีกเลี่ยงปัญหา (Coopersmith. 1981 : 67-69)

นอกจากนี้ บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มักจะมีปัญหาทางการเรียน (Hussen and Others. 1969 : 492) และมีโอกาสได้รับความทุกข์ทรมานจากอาการจิตแปรปรวน เช่นวิตกกังวล โรคนอนไม่หลับ ปวดศีรษะ กัดเล็บหัวไหล่ (Atwater. 1979 : 130) รวมทั้งภาวะซึมเศร้าด้วย (Mendels. 1970 : 50-51)

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 50-51) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองบ่งบอกถึงลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่จะทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้น นอกจากจะช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพเฉพาะตัวแล้วยังช่วยปรับปรุงคุณภาพของบุคคล ตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถบ่งบอกถึงลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองจะทำให้บุคคลนั้น มีความสุขมากขึ้น เพราะเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานอีกทั้งยังช่วยปรับปรุงโครงสร้างบุคลิกภาพเฉพาะตัว และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้นอีกด้วย

6. การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ส.วาสนา ประवालพทท์ (ม.ป.ป. : 11-12) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งหลักที่ว่า ตัวแปรหรือข้อมูลต่างๆ มีความสัมพันธ์กันเนื่องมาจากตัวแปรต่างๆ เหล่านี้มีองค์ประกอบร่วม (Common Factor) กัน สังเกตได้จากการจับกลุ่มของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนั้นสามารถใช้ตัวแปรร่วมแทนตัวแปรกลุ่มนี้ได้ เป็นการลดข้อมูลให้น้อยลง การจับกลุ่มตัวแปรซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำให้ทราบถึง โครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล ทำให้หาองค์ประกอบร่วมของตัวแปรได้ และสามารถหาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวได้ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายได้ถึง ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้น อันแสดงถึงขนาด (Magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงเป็นวิธีการทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอชุดของตัวแปรหลายๆ ตัวแปร ในรูปของตัวแปรองค์ประกอบ (Factor)

ที่มีจำนวนน้อยลง การวิเคราะห์องค์ประกอบมักจะทำใน 2 ลักษณะ คือ

1. ค้นหาว่ามีองค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory)
2. ยืนยันหรือทดสอบสมมติฐานว่ามีองค์ประกอบ ในคุณลักษณะ (Trait) นั้นจริงหรือไม่

(Confirmatory)

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ช่วยบรรยายเกี่ยวกับโดเมน (Domain) ที่ต้องการศึกษา
2. ช่วยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
3. ช่วยจัดประเภทของตัวแปร
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วม (Functional Relations) ระหว่างตัวแปร
5. วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบ (Factorial Structures) ของตัวแปรที่

เป็นเกณฑ์ และระบุตัวแปรที่จะเป็นประโยชน์ในสมการถดถอย

6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตนเองกับของผู้อื่น
7. ลดข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ได้ลักษณะร่วมที่ซ่อนอยู่
8. ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)
9. ช่วยในการสร้างแบบวัดลักษณะต่างๆ

7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศได้มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองดังนี้

เปรมจิต ทศะ (2516 : 66) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจไม่ล้มถก ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสตรีราชินูทิศ และโรงเรียนวุฒิชัย จังหวัดอุดรธานี จำนวน 529 คน ผลปรากฏว่า การประมาณค่าตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยิ่งพบอีกว่า การประมาณค่าตนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม (2519 : 50) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความใฝ่ฝัน

ในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และ จังหวัดอุดรธานี พบว่านักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สารภี นกรวิทย์ (2523 : 70-73) พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธ มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันจากนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งขัดกับการรายงานของนักวิจัยต่างๆ ที่พบว่า ผู้ที่มีจริยธรรมสูง เป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสภาพแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีจริยธรรมต่ำ

เดชา นุ่มพันธ์ (2525 : 45) ได้ทำการทดลอง เพื่อศึกษาผลของการสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีการบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กาญจนา พงษ์พฤกษ์ (2523 : 53-59) ศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในเพศชายและเพศหญิง และพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✕ สุนารี เตชะโชควิวัฒน์ (2527 : 60-62) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองและเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จะมีความภาคภูมิใจในตนเอง สูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ และพบว่านักเรียนที่มีสถานภาพต่างกันมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน

นภาพร พุ่มพฤษ (2529 : 74) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกสอนพิเศษ

ฉันทนา ภัณฑุรักษ์ (2530 : 85) ได้ทำการศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนจากการสอนโดยให้บทเรียนโปรแกรมเป็นคณะกับการเรียนโดยให้บทเรียนโปรแกรมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เชาว์น ถักเทมทอง (2522 : 45-46) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบวัดความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ มี 15 ฉบับ ได้องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ 5 องค์ประกอบ และได้เปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนชายมีความพร้อมสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสริม ทศศรี (2518 : 38-39) ได้ศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ วัดความสามารถทางการเรียน 12 ฉบับ พบว่าความสามารถทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านทักษะในการนำไปใช้ ทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา และทักษะการแก้ปัญหาโดยการทดลอง

จันทนา เลือดกรุงศรี (2534 : 64-70) ได้วิเคราะห์หาองค์ประกอบของความทันสมัยด้านจิตใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 963 คน แบบสอบถามลักษณะความทันสมัยด้านจิตใจ ที่สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้าง เจตคติของลิเคอร์ท กำหนดน้ำหนักความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ จำนวน 56 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ความทันสมัยด้านจิตใจ ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบคือ

1. มองโลกในแง่ดี
2. ให้ความสนใจสังคม
3. สวมรับการเปลี่ยนแปลง
4. ไม่ยึดถือโชคกลาง
5. สวมรับวิทยาการใหม่ๆ
6. มีลักษณะประชาธิปไตย
7. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
8. สวมรับบทบาทสตรี

ลือชัย พื้นถ่ม (2525 : 49) ได้ศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้าน
เหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 2 จำนวน
247 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเหตุผลจำนวน 8 ฉบับ พบว่านักเรียน
ชาย มีความสามารถด้านเหตุผล ในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประชา ผ่องใส (2530 : 233-237) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ
บุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
จำนวน 887 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นไทยแบบมาตราส่วนประมาณค่า
พบว่าองค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยได้ 28 องค์ประกอบ นักเรียนชายมี 30 องค์ประกอบ
นักเรียนหญิงมี 31 องค์ประกอบ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมี 30 องค์ประกอบ นักเรียนที่นับถือ
ศาสนาอิสลามมี 30 องค์ประกอบ บุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตก
ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรุงศักดิ์ บุญฤทธิ์ (2536 : 70-71) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความ
สันโดษ ตามหลักพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ มีความพอใจตามได้ มีความพอใจตามกำลัง
มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง และมีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

สไตน์ (Stein. 1971:448 - 450) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจ
ในตนเองกับค่านิยมของบุคคลและค่านิยมระหว่างบุคคล โดยศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน
1,592 คน ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง กับค่า
นิยมของบุคคลและค่านิยมระหว่างบุคคลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้น ค่านิยมด้านสัมฤทธิ์ผล ของ
นักเรียนชั้นสูงมีค่าสหสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ริชมันด์ (Richmond. 1971: 425 - 429) ได้ศึกษาเรื่องสิ่งกีดขวางทัศนภาพเกี่ยวกับ
กับตนของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 204 คน โดยใช้แบบสอบถามความภาคภูมิใจ
ในตนเองของคูเปอร์ส密斯 (Coopersmith's Self Esteem Inventory) วัดทัศนภาพเกี่ยวกับ
กับตนและนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีองค์ประกอบคือ

การปฏิเสธหรือไม่ยอมรับตนเอง การยอมรับของบิดามารดา การหลอกตนเอง การไม่ยอมรับของผู้อื่น หรือผู้มีอำนาจ รวมทั้งการยอมรับจากสังคมและตนเอง

โกลเบิร์ก (Goldberg. 1973:323 - 331) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวกับความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้นักเรียนชายในวิทยาลัยอินเดียนาจำนวน 49 คน ใช้แบบทดสอบวัดความล้มเหลวคือ Test Anxiety Questionnaire และแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง คือ Self-Esteem Contingency Questionnaire ผลการศึกษาพบว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความต้องการผลสำเร็จทางการเรียนสูงและเห็นว่าผลการเรียนมีความสำคัญมากกว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ บุคคลที่ประสบความสำเร็จจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิทยาลัย

ไพรมาวเอร์รา, ซีมอนและไพรมาวเอร์รา (Primavera, Simonand and Primavera. 1974:213 - 216) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 164 คน เป็นเพศชาย 70 คน เพศหญิง 94 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท กับแบบทดสอบมาตรฐาน 2 ฉบับ คือ The Stanford Achievement Intermediate II Battery และ The Mathematic and Reading Test for New York State Elementary School ผลการศึกษาพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองของหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเองระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มิลเลอร์ (Miller. 1975:141 - 142) ได้ศึกษาอายุ ระดับการศึกษา และฐานะของมารดา ที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองของบุตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาวนิวล่าที่ลาสิกขอยู่ในเมือง จำนวน 61 คน และชาวนิวล่าที่อาศัยอยู่แถบชานเมือง จำนวน 97 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิทพบว่า ระดับการศึกษาของมารดามีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุตร ฐานะของมารดา มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กที่อาศัยอยู่ในเมืองมีมากกว่า กับเด็กที่อาศัยอยู่ชานเมือง ส่วนอายุของมารดานั้นมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองในตัวบุตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความแตกต่างระหว่างเพศนั้นพบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเอง

สูงกว่าเพศหญิง

ลีเวนเบิร์ก (Levenberg. 1976:7299-A) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนเกรด 3-6 จำนวน 400 คน จากครอบครัวชนชั้นต่ำและชนชั้นกลาง โดยแบ่งตามเพศและระดับชั้นเรียน พบว่าการประเมินตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กันทางบวก และถ้าอายุมากขึ้น จะมีความมั่นใจในการประเมินตนเองมากขึ้นและมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นด้วย

แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1967:4-5) เป็นแบบสอบถามที่วัดในด้าน การเห็นคุณค่าของตนเอง การประเมินผลทางเจตคติที่เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งออกแบบมาเพื่อใช้กับเด็ก ภาษาและรูปแบบเข้าใจง่าย มีข้อความทั้งหมด 58 ข้อ คูเปอร์สมิท ได้ทำการวิจัยโดยการสอบซ้ำ กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่ใช้เวลาในการวิจัยไม่เท่ากัน คือ กลุ่มที่ 1 ใช้เวลาที่จะไปสอบซ้ำห่างกัน 5 สัปดาห์ ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 และกลุ่มที่ 2 ใช้เวลาที่จะไปสอบซ้ำห่างกัน 3 ปี ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .70 ดังนั้นจึงมีผู้นำแบบสอบถามของ คูเปอร์สมิทมาใช้ในการวิจัยหลายท่าน คือ

มิวเรียล (Muriel B. Ryden. 1978:1189-1190) ได้นำเอาแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท 58 ข้อ มาใช้โดยการทดสอบซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากข้อความหลายข้อให้สับสนหรือข้อความที่เหมาะสมสำหรับเด็ก จึงต้องมีการปรับปรุงข้อความ 17 ข้อเพื่อให้สำหรับผู้ใหญ่ เขาได้ทำการวิจัยด้านการประเมินเจตคติเกี่ยวกับตนเอง โดยการสอบซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิง จำนวน 32 คน ในกลุ่มตัวอย่างนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียน 20 คน ใช้ที่จะไปสอบซ้ำห่างกัน 6 สัปดาห์ ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .78 และผู้ใหญ่ 12 คน เวลาในการสอบซ้ำห่างกัน 58 สัปดาห์ ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของคูเปอร์สมิท

อาห์เมด (Ahmed. 1985:128) ได้นำข้อความที่มีค่าความเที่ยงตรงสูงสุด 25 ข้อ จากแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท มาวิเคราะห์องค์ประกอบได้ องค์ประกอบเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ ความเห็นเกี่ยวกับชีวิต สัมพันธภาพของครอบครัว ความอดทนและความสัมพันธ์ทางสังคม แต่องค์ประกอบเหล่านี้ก็ไม่สอดคล้องกับความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่ามีผู้สนใจเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองเป็นอย่างมาก ได้นำเอาความภาคภูมิใจในตนเองมาหาความสัมพันธ์กันหลายด้านดังเช่น จิตกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและบทเรียนโปรแกรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองตลอดจนการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุณเปอร์สมิท ความมุ่งหมายของงานวิจัยเหล่านี้พัฒนา ส่งเสริมและปลูกฝังความภาคภูมิใจในตนเองให้เกิดแก่เด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง ในเรื่องของการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความภาคภูมิใจในตนเอง เพื่อเป็นแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ตลอดจนครูอาจารย์ ได้ทราบว่าอะไรคือองค์ประกอบที่แท้จริงของความภาคภูมิใจในตนเองและจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะความภาคภูมิใจในตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ (สุใจ ตั้งตรงสวัสดิ์. 2532 ; อ้างอิงมาจาก McLandless. 1970)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุณเปอร์สมิท มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์จำนวน 57 โรง มีนักเรียน 12102 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์จำนวน 129 โรง มีนักเรียนทั้งหมด 3927 คน,

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ใช้สัดส่วน 10 เปอร์เซ็นต์ของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน ใช้จำนวนนักเรียนทุกห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนนักเรียน 911 คน ดังแสดงในตาราง 1

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ใช้สัดส่วน 30 เปอร์เซ็นต์ของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 21 โรงเรียน ใช้จำนวนนักเรียนทุกห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนนักเรียน 904 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา

โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
1 ศรีโฆทสมันต์	เมือง	4	129
2 วีรวัฒน์โชติน	เมือง	5	171
3 เมืองแกพิทชาฯ	ท่าตูม	3	45
4 ตานีวิทยา	ปรางสาท	3	100
5 คอนแรวตวิทยา	รัตนบุรี	3	108
6 กุดโฆทฯ	ศรีษทรภูมิ	4	154
7 ชนาคมอญฯ	สังกะ	3	59
8 แนนงมุดวิทยา	กาบเพิง	5	145
รวม	7	30	911

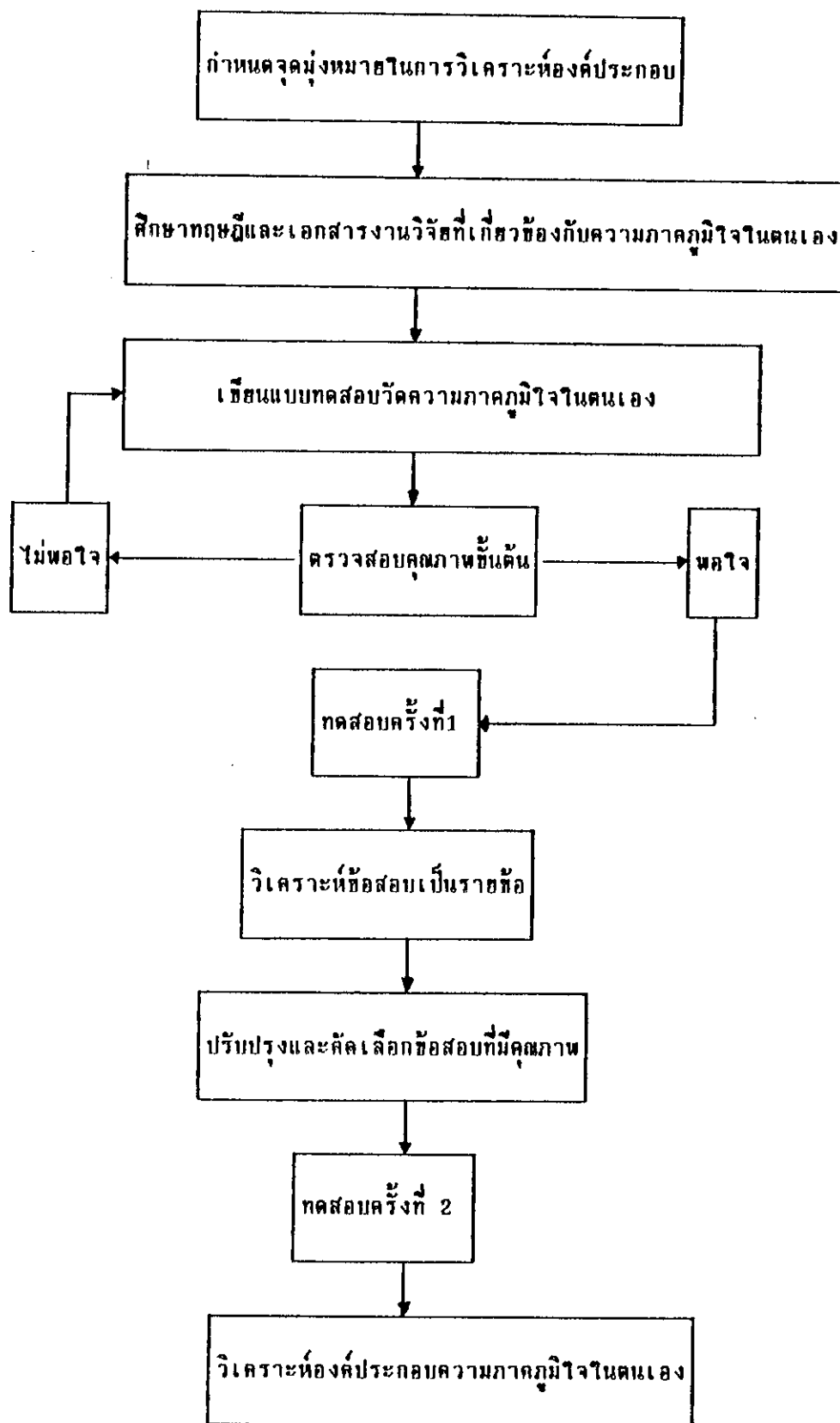
ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
1 บ้านทับกระป๋อง	เมือง	2	40
2 บ้านแสรว	เมือง	2	43
3 บ้านโสน	เมือง	2	35
4 บ้านจันทร	เมือง	1	20
5 บ้านปอมน	ท่าตูม	2	45
6 เจริญราษฎร์	ปราสาท	2	37
7 บ้านทมอ	ปราสาท	2	56
8 บ้านน้ำเหี่ยว	รัตนบุรี	1	36
9 บ้านดงเปือย	รัตนบุรี	1	26
10 บ้านตรึม	ศรีณรงค์	3	90
11 บ้านหนองบัว	ศรีณรงค์	1	32
12 บ้านดรง	สังขะ	3	72
13 บ้านแดง	สังขะ	2	55
14 บ้านตาเมียง	กาบเชิง	2	39
15 บ้านรุน	กาบเชิง	2	31
16 อมรินทร์ราษฎร์	ลำดวน	1	29
17 ลุ่มระวีวิทยา	จอมพระ	2	38
18 บ้านนาหวน	สนม	2	46

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
19 บ้านซอนแก่น	ลำโรงทาบ	2	45
20 บ้านคู้ณา	ชุมพลบุรี	2	45
21 บ้านชะวึก	ชุมพลบุรี	2	44
รวม	12	39	904

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบของความภาคภูมิใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์
2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
3. เขียนนิยามตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจซึ่งสรุปจากเอกสารที่ค้นคว้า
4. เขียนข้อสอบตามลักษณะพฤติกรรมความภาคภูมิใจในตนเองตามลักษณะการสร้างแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุเปอร์สมิท ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 58 ข้อ มาเป็นแนวทางในการสร้าง และกำหนดน้ำหนักแสดงความรู้ลึก 3 ระดับพฤติกรรมความภาคภูมิใจในตนเองมี จำนวน 99 ข้อ

การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0 1 2 โดยยึดหลักดังนี้

ข้อความทางบวก   จริงมาก   ให้   2   คะแนน

                                  จริงน้อย   ให้   1   คะแนน

                                  ไม่จริง   ให้   0   คะแนน

ข้อความทางลบ   จริงมาก   ให้   0   คะแนน

                                  จริงน้อย   ให้   1   คะแนน

                                  ไม่จริง   ให้   2   คะแนน

5. ตรวจสอบคุณภาพของข้อความด้านความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ (รายชื่อในภาคผนวก) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะและปรับปรุงข้อคำถาม ได้ข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 99 ข้อ

6. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนจำนวน 189 คน

7. วิเคราะห์แบบทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t - test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 มีข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ คือข้อ 2 4 6 7 11 14 15 16 17 18 19 25 26 32 33 36 40 42 46 48 49 50 51 54 56 57 61 62 65 68 73 75 77 8 2 83 88 89 90 92 94 97 98 และ 99 เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ได้ จำนวน 55 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจตั้งแต่ 1.750 ถึง 6.264 และผู้วิจัยได้นำข้อที่ 17 18 26 48 และ 90 มา

ปรับปรุงแก้ไขข้อความข้อคำถามเพื่อให้ได้แบบสอบถามจำนวน 60 ข้อ
เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงตั้งแต่ 1.75 ถึง 6.264

8. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกและปรับปรุงแล้ว จำนวน 60 ข้อ ไปทดสอบ
กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,815 คน

9. วิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง

9.1 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS Analysis โดย
สกัดองค์ประกอบ Principle Component Analysis (P.C) และหมุนแกน Orthogonal
วิธี Quartimax

9.2 คัดเลือกจำนวนองค์ประกอบที่มีค่า โหลด เกิน เท่ากับหรือมากกว่า 1

9.3 คัดเลือกองค์ประกอบที่มีน้ำหนักเท่ากับหรือมากกว่า 0.30 (Factor Loading)

9.4 ตั้งชื่อองค์ประกอบ

10. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบวัดพฤติกรรมความภาคภูมิใจในตนเองที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นโดยใช้แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิท เป็นแนวทางในการสร้าง
จำนวน 60 ข้อ โดยให้นักเรียนพิจารณาตัวเลือก "จริงมาก" "จริงน้อย" หรือ "ไม่จริง"
ดังตัวอย่าง

แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

เพศ .....ชาย

.....หญิง

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 60 ข้อความ

2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริงว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อตัวนักเรียนเอง
3. แต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน
4. แบบสอบถามนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียนและผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ

ข้อที่	ข้อความ	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่จริง
1	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเพื่อน			
2	ฉันอยากเป็นคนอื่นมากกว่าตัวฉัน			
3	ฉันไม่ค่อยมีความวิตกกังวลในเรื่องใด			
4	ฉันอยากเปลี่ยนหลายอย่างในตัวฉัน			
5	ฉันสามารถตัดสินใจได้ไม่ยาก			
6	ฉันอารมณ์เสียง่ายเมื่ออยู่บ้าน			
7	ฉันทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ			
8	ฉันภูมิใจในการบ้านที่ฉันทำ			
9	ฉันไม่ชอบเผชิญปัญหา			
10	พ่อแม่และฉันอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข			

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง มีหลักการให้คะแนนดังนี้

1. ข้อความทางบวก ตอบ "จริงมาก" ให้ 2 คะแนน ตอบ "จริงน้อย" ให้ 1 คะแนน
ตอบ "ไม่จริง" ให้ 0 คะแนน
2. ข้อความทางลบ ตอบ "จริงมาก" ให้ 0 คะแนน ตอบ "จริงน้อย" ให้ 1 คะแนน
ตอบ "ไม่จริง" ให้ 2 คะแนน

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เพื่อขอความร่วมมือทำหนังสือไปยังโรงเรียนที่ให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือที่ได้จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์และจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ไปติดต่อกับโรงเรียนที่ให้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดวันและเวลาทดสอบ
3. เกรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละครั้งและวางแผนในการดำเนินการสอบ
4. ผู้วิจัยขอใบสรุปประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากแบบสอบถาม
5. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าความเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตร t -tes (ลิวัน ศาสยศ และ อังคณา ศาสยศ. 2536 : 185),

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	การแจกแจงของ t
	X_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	X_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S^2_1	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S^2_2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

2. วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สะกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principal Component Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธี ควอดติแมกซ์ (Quartimax Method)

3. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบ คือ คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) (ลิวน ส้าชศ และอังคณา ส้าชศ. 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
r_{xy}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบสอบถาม

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ากับเด็ก 2 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ของทั้ง 2 กลุ่ม เป็นตอนๆ ตามลำดับดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 1,815 คน
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน
3. การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 904 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์องค์ประกอบความภักดีในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1815 คน เพื่อคำนวณค่าคอมมูนาลิตี (Communality) องค์ประกอบร่วม (Common Factor) ค่าไอเกน (Eigen Value) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) เป็น ข้อมูลป้อนเข้า เพื่อค้นหาว่า องค์ประกอบร่วม และเพื่อให้แปลความหมายของตัวแปรได้ชัดเจนขึ้น จึงทำการหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีควอตินแมกซ์ (Quartimax)

การคัดเลือก ได้คัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Value) มากกว่า 1 จำนวน 17 องค์ประกอบ แต่เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .3 ขึ้นไป และจากเกณฑ์การกำหนดจำนวนองค์ประกอบ ซึ่งจะต้องมีจำนวนองค์ประกอบ ตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป (ส. วิชาสาขาสังคมศึกษา 2535) พบว่าได้้องค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 9 องค์ประกอบ มีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 49.6 % แต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถามดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1 (ค่าไอเกน 7.66901)	7	ฉันทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ	.33375
	8	ฉันภูมิใจในการบ้านที่ฉันทำ	.47984
	33	ฉันตั้งใจเรียนทุกวิชา	.65389
	34	ฉันเป็นคนเชื่อถือได้	.51199
	35	ฉันทำอะไรจะประสบความสำเร็จเสมอ	.45521
	36	ฉันเป็นคนที่มีความพยายาม	.51142
	37	ฉันชอบที่จะท้าทายทั้งทางวิชาการ	.59360
	41	ฉันสนุกกับการอ่านหนังสือ	.60276
	46	ถ้ามีปัญหาเรื่องการเรียนฉันจะถามครูเสมอ	.60008
	49	เพื่อชอบชวนฉันให้เข้าทำงานกลุ่ม	.48134
	50	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด	.57477
	54	พ่อแม่ยอมรับในความสามารถของฉัน	.37088
	55	ฉันมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น	.40226
2 (ค่าไอเกน 2.68503)	10	พ่อแม่และฉันอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	.53810
	11	พ่อแม่มักสนใจในความรู้สึกของฉัน	.68998
	26	พ่อแม่เข้าใจฉันทุกเรื่อง	.62473
	44	ฉันเข้ากับญาติพี่น้องได้ดี	.42905
	52	พ่อแม่ให้อิสระฉันในการตัดสินใจ	.49434
	57	ฉันมีความสุขมาก	.43014
3	38	ฉันพอใจในรูปร่างของตนเอง	.76646
	39	ฉันพอใจในความสามารถของฉัน	.69724

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
(ค่าไอเกน 2.01145)	40	ฉันพอใจในบุคลิกภาพของตนเอง	.79843
	48	ฉันเป็นคนหน้าตาดี	.33246
4	19	ผลการเรียนของฉันยังไม่เป็นที่พอใจเท่าที่ควร	.30276
(ค่าไอเกน 1.76903)	21	ฉันเห็นว่าตนเองขี้มาก	.56183
	25	ฉันรู้ว่าตนเองด้อยกว่าผู้อื่น	.61522
	29	คนส่วนใหญ่จะดีกว่าฉัน	.64847
	60	ฉันไม่มั่นใจว่าจะเรียนได้สำเร็จตามที่คาดหวัง	.35814
5	22	ฉันเข้ากับคนอื่นไม่ค่อยได้	.53761
(ค่าไอเกน 1.70527)	42	ไม่มีใครอยากคบฉันเป็นเพื่อน	.42199
	47	ฉันเป็นคนที่เพื่อนชอบคุยด้วย	.57945
	56	ฉันเป็นที่รู้จักดีในกลุ่มเพื่อน	.53404
	59	ฉันรู้สึกเหงาเพราะไม่มีเพื่อน	.50757
6	18	ฉันไม่เคยถูกตำหนิเลย	.62814
(ค่าไอเกน 1.58148)	31	ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นปัญหาสำหรับฉัน	.47934
	43	ฉันไม่เคยมีความทุกข์	.68169
7	5	ฉันสามารถตัดสินใจได้ไม่ลังเล	.33029
(ค่าไอเกน 1.16039)	14	ฉันมักถูกเรีบทถามเมื่อครูสอน	.45418
	32	เพื่อน ๆ เห็นว่าฉันเป็นคนแข็งแรง	.48432
	51	ฉันรู้สึกว่าตนเองเชื่องช้า	.45668
8	24	ฉันรู้สึกละอายใจเมื่อทำผิด	.48501

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	รหัส	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
(ค่าไอเกน 1.08739)	45	ผลการเรียนของฉันอยู่ในระดับปานกลาง	.47099
9	53	ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น	.53724
	6	ฉันอารมณ์เสียง่ายเมื่ออยู่บ้าน	.33997
(ค่าไอเกน 1.05501)	9	ฉันไม่ชอบเผชิญปัญหา	.60083
	28	ฉันรู้สึกอารมณ์เสียเมื่อถูกตำหนิ	.59948

จากตาราง 3 องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 1,815 คน จากการหมุนแทนแบบฮอโรซอกอนอลโคฮิวีชีควอดิแมกซ์ ทำให้ตัวแปรแต่ละตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ได้จำนวนองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยข้อคำถามดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถาม 13 ข้อ คือข้อ 7 8 33 34 35 36 37 41 46 49 50 54 และ 55 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33375 ถึง 0.65389 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสำเร็จแห่งตน

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ คือข้อ 10 11 26 44 52 57 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.42905 ถึง 0.68998 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สัมพันธภาพของครอบครัว

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ คือข้อ 38 39 40 48 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33246 ถึง 0.79843 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า บุคลิกภาพแห่งตน

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือข้อ 19 21 25 29 60 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.30276 ถึง 0.64847 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความล้มเหลว

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือข้อ 22 42 47 58 59 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.42199 ถึง 0.57945 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคม

องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ 18 31 43 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.4934 ถึง 0.68169 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การยอมรับตนเอง

องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ 5 14 33 51 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33029 ถึง 0.48432 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สมรรถภาพแห่งตน

องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ 24 45 54 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.47099 ถึง 0.53724 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า คุณธรรมแห่งตน

องค์ประกอบที่ 9 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ 6 9 18 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33997 ถึง 0.60083 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความอดทน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน ปรากฏว่าได้องค์ประกอบที่มีค่า Eigen Value (Eigen Value) มากกว่า 1 จำนวน 17 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไปและจากเกณฑ์กำหนดองค์ประกอบ ซึ่งจะต้องมีจำนวนข้อตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป พบว่า ได้องค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 7 องค์ประกอบ มีค่าความแปรปรวนสะสม เท่ากับ 52.2 % ในแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1 (ค่าไอเกน 8.09041)	7	ฉันทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ	.40873
	8	ฉันภูมิใจในการบ้านที่ฉันทำ	.56048
	30	ฉันมีวาทศิลป์ในการพูดกับผู้อื่น	.30715
	33	ฉันตั้งใจเรียนทุกวิชา	.63041
	34	ฉันเป็นคนเชื่อถือได้	.52761
	35	ฉันทำอะไรจะประสบความสำเร็จ	.48603
	36	ฉันเป็นคนที่มีความมพชาสาม	.58751
	37	ฉันชอบที่จะเข้า ร่วมแก๊งชั้นทางวิชาการ	.59556
	41	ฉันสนุกกับการอ่านหนังสือ	.60230
	45	ผลการเรียนของฉันอยู่ในระดับปานกลาง	.37006
	46	ถ้ามีปัญหาเรื่องการเรียนฉันจะถามครูเสมอ	.63531
	49	เพื่อนชอบชวนฉันให้เข้าทำงานกลุ่ม	.49109
	50	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีที่สุด	.61188
	55	ฉันมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น	.37198
2 (ค่าไอเกน 2.81115)	10	พ่อแม่และฉันอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	.50056
	11	พ่อแม่มักสนใจความรู้สึกลของฉัน	.61094
	26	พ่อแม่เข้าใจฉันทุกเรื่อง	.60326
	44	ฉันเข้ากับญาติพี่น้องได้ดี	.36108
	52	พ่อแม่ให้อิสระฉันใจการตัดสินใจ	.60178
	54	พ่อแม่ยอมรับในความสามารถของฉัน	.45360

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
3	38	ฉันพอใจในรูปร่างของตนเอง	.75765
(ค่าไอเกน	39	ฉันพอใจในความสามารถของฉัน	.67666
2.25820)	40	ฉันพอใจในบุคลิกภาพของฉัน	.78424
4	22	ฉันเข้ากับคนอื่นไม่ค่อยได้	.58511
(ค่าไอเกน	42	ไม่มีใครอยากคบฉันเป็นเพื่อน	.44444
1.94023	47	ฉันเป็นคนที่เพื่อนชอบคบด้วย	.52277
	56	ฉันเป็นที่รู้จักดีในกลุ่มเพื่อน	.63724
	59	ฉันรู้สึกเหงาเพราะไม่มีเพื่อน	.41579
5	3	ฉันไม่ค่อยมีความวิตกกังวลในเรื่องใด	.46725
(ค่าไอเกน	18	ฉันไม่เคยถูกค่าหนีเลข	.62994
1.55293)	25	ฉันรู้สึกว่าตนเองดีออกกว่าผู้อื่น	.57486
	31	ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นปัญหาสำหรับฉัน	.47767
	43	ฉันไม่เคยมีความทุกข์	.70151
6	6	ฉันอารมณ์เสียง่ายเมื่ออยู่บ้าน	.33251
(ค่าไอเกน	9	ฉันไม่ชอบเผชิญปัญหา	.67277
1.16616)	28	ฉันรู้สึกอารมณ์เสียเมื่อถูกค่าหนี	.50380
7	1	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเพ้อฝัน	.37338
(ค่าไอเกน	2	ฉันอยากเป็นคนอื่นมากกว่าตัวฉัน	.34991
1.09895)	4	ฉันอยากเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในตัวฉัน	.64736

จากตาราง 4 องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน หลังจากหาค่าคะแนนแบบอโดกอนอล ไคสกี ควอดิแมกซ์ ทำให้ตัวแปรแต่ละตัวให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกทดสอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบประกอบด้วย ข้อคำถามดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถาม 14 ข้อ คือข้อ 7 8 30 33 34 35 36 37 41 45 46 49 50 55 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.30715 ถึง 0.63531 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสำเร็จแห่งตน

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ คือข้อ 10 11 26 44 52 54 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.36108 ถึง 0.61094 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สัมพันธภาพของครอบครัว

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ คือข้อ 38 39 40 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.67666 ถึง 0.78424 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า บุคลิกภาพแห่งตน

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือข้อ 22 42 47 56 59 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.41579 ถึง 0.63724 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคม

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ คือข้อ 3 18 25 32 43 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.47767 ถึง 0.70151 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การยอมรับตนเอง

องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ คือข้อ 6 10 18 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33251 ถึง 0.67277 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความอดทน

องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ คือข้อ 1 2 4 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.37338 ถึง 0.64736 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการปฏิเสธตนเอง

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 904 คน ปรากฏว่าองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน มากกว่า 1 มีจำนวน 19 องค์ประกอบ และเมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มี

ค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป และจากเกณฑ์การกำหนดองค์ประกอบซึ่งจะต้องมีจำนวนข้อตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไป พบว่าได้เพียง 10 องค์ประกอบ มีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 53.7 % ในแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ชั้น ม.3
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุรินทร์

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1 (ค่าไอเกน 7.26447)	33	ฉันตั้งใจเรียนทุกวิชา	.67396
	34	ฉันเป็นคนเชื่อถือได้	.48480
	35	ฉันทำอะไรจะประสบความสำเร็จ	.46664
	36	ฉันเป็นคนที่มีความพยายาม	.49144
	37	ฉันชอบที่จะเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการ	.59147
	45	ผลการเรียนของฉันอยู่ในระดับปานกลาง	.54402
	46	ถ้ามีปัญหาเรื่องการเรียนฉันจะถามครูเสมอ	.54402
	50	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีที่สุด	.51725
2 (ค่าไอเกน 2.72764)	38	ฉันพอใจในรูปร่างของตนเอง	.77691
	39	ฉันพอใจในความสามารถของฉัน	.73516
	40	ฉันพอใจในบุคลิกภาพของตนเอง	.81490
3 (ค่าไอเกน 1.98496)	23	ฉันไม่เคยประหม่นอาย	.42068
	42	ไม่มีใครอยากคบฉันเป็นเพื่อน	.39311
	47	ฉันเป็นคนที่เพื่อนชอบคุยด้วย	.61195
	55	ฉันมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น	.36898
	56	ฉันเป็นที่รู้จักในกลุ่มเพื่อนฝูง	.67545

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
4	26	พ่อแม่เข้าใจฉันทุกเรื่อง	.64817
(ค่าไอเกน	52	พ่อแม่ให้อิสระฉันในการตัดสินใจ	.55809
1.81850)	54	พ่อแม่ยอมรับในความสามารถของฉัน	.30128
5	2	ฉันอยากเป็นคนอื่นมากกว่าตัวฉัน	.48516
(ค่าไอเกน	21	ฉันเห็นว่าตัวฉันแย่	.44374
1.72776)	22	ฉันเข้ากับคนอื่นไม่ค่อยได้	.35755
	25	ฉันรู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าผู้อื่น	.57486
	29	คนส่วนใหญ่จะดีกว่าฉัน	.69719
6	10	พ่อแม่และฉันอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	.44084
(ค่าไอเกน	16	ที่วัดฉันมีความสุข	.65732
1.61095)	17	ที่วัดฉันยุ่งเหยิงไปหมด	.66400
	57	ฉันมีความสุขมาก	.39472
7	18	ฉันไม่เคยถูกตำหนิเลย	.55830
(ค่าไอเกน	31	ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นปัญหาสำหรับฉัน	.51034
1.44365)	43	ฉันไม่เคยมีความทุกข์	.71700
	48	ฉันเป็นคนหน้าตาดี	.40015
8	51	ฉันรู้สึกว่าตัวเองเก่งกาจ	.34628
(ค่าไอเกน	58	เพื่อนๆ มักล้อเลียนฉัน	.76297
1.26184)	59	ฉันรู้สึกเหงาเพราะไม่มีเพื่อน	.49191
	60	ฉันไม่มั่นใจว่าจะเรียนได้สำเร็จตามที่คาดหวังไว้	.37756

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ข้อที่	ข้อความ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
9	5	ฉันสามารถตัดสินใจได้ไม่ยากนัก	.59952
(ค่าไอเทม	14	ฉันถูกเรียกถามเมื่อครูสอน	.51149
1.19894)	32	เพื่อนๆ เห็นว่าฉันเป็นคนแข็งแรง	.35865
10	6	ฉันอารมณ์เสียง่ายเมื่ออยู่บ้าน	.43198
(ค่าไอเทม	7	ฉันทำทุกสิ่งถูกต้องเสมอ	.43903
1.03871)	8	ฉันภูมิใจในการบ้านที่ฉันทำ	.54632
	41	ฉันสนุกกับการอ่านหนังสือ	.40964

จากตาราง 5 องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 904 คน หลังจากได้หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลโดยวิธีควอดริแมกซ์ ทำให้ตัวแปรแต่ละตัวให้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถาม ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้ง 0.3 ขึ้นไป ได้องค์ประกอบจำนวน 10 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ คือข้อ 33 34 35 36 37 45 46 50 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.46684 ถึง 0.67398 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสำเร็จแห่งตน

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ คือข้อ 38 39 40 และมีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.73516 ถึง 0.81490 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า บุคลิกภาพแห่งตน

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ คือข้อ 23 42 47 49 55 56 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.36898 ถึง 0.67545 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคม

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ คือข้อ 26 52 54 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.30128 ถึง 0.64817 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สัมพันธภาพของครอบครัว

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ คือข้อ 2 21 22 25 29 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35775 ถึง 0.69719 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความล้มเหลว

องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ คือข้อ 10 16 17 57 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.39472 ถึง 0.86400 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขแห่งคน

องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ คือข้อ 18 31 43 48 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.40015 ถึง 0.71700 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการยอมรับตนเอง

องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ คือข้อ 51 58 59 60 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.34628 ถึง 0.76297 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความกล้า

องค์ประกอบที่ 9 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ คือข้อ 5 14 32 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35865 ถึง 0.59952 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สมรรถภาพแห่งคน

องค์ประกอบที่ 10 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ คือข้อ 6 7 8 41 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.40964 ถึง 0.54632 เรียงชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง

การเปรียบเทียบจำนวนข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมดจำนวน 1,815 คน และแยกตามสังกัด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 904 คน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและแยกตามสังกัด

ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนข้อคำถาม		
	นักเรียน ม.3 จำนวนทั้งหมด	นักเรียน ม.3 สังกัดสศจ. สุรินทร์	นักเรียน ม.3 สังกัด สปจ. สุรินทร์
ความสำเร็จแห่งตน	7 8 33 34 35 36 37 41 46 49 50 54 55	7 8 30 33 34 35 36 37 41 45 46 49 50 55	33 34 35 36 37 45 46 50
สัมพันธภาพของครอบครัว	10 11 26 44 52 57	10 11 26 44 52 54	26 52 54
บุคลิกภาพแห่งตน	38 39 40 48	38 39 40	38 39 40
ความสัมพันธ์ทางสังคม	22 42 47 56 59	22 42 47 56 59	23 42 47 49 55 56
การยอมรับตนเอง	18 31 43	3 18 25 32 43	18 31 43 48
ความล้มเหลว	19 21 25 29 60	-	2 21 25 29
สมรรถภาพแห่งตน	5 14 33 51	-	5 14 32
คุณธรรมแห่งตน	24 45 54	-	-
ความอดทน	6 9 18	6 10 18	-
การปฏิเสธตนเอง	-	1 2 4	-
ความสุขแห่งตน	-	-	10 16 17 57
ความท้อแท้	-	-	51 58 59 60
ความเชื่อมั่นในตนเอง	-	-	6 7 8 41

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และการวิเคราะห์
 องค์ประกอบโดยการแยกตามสังกัด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักสามัญศึกษา
 จังหวัดสุรินทร์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์
 มี 5 องค์ประกอบที่เหมือนกัน คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพ
 แห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับตนเอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีคุณลักษณะอะไรบ้าง
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบแยกตามสังกัด คือ สังกัดสำนักสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ และสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 2 กลุ่มคือ

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ จากโรงเรียนทั้งหมด 57 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 12,102 คน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) ซึ่งมี 129 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 3,927 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 2 กลุ่มคือ

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 904 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของครูเปอร์สมิทเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง กำหนดน้ำหนักแสดงความรู้สึก 3 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำไปติดต่อประสานงานกับสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
2. นำหนังสือราชการที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดออกให้ไปติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอและโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ
3. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับเตรียมแบบสอบถามให้พร้อมดำเนินการได้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเองทุกขั้นตอน
4. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสถิติและวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จากการทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามราชข้อ ปรากฏว่า ข้อคำถามจำนวน 99 ข้อ มีข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 44 ข้อ คัดเลือกและปรับปรุงได้ 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ถึง 6.264

2. นำแบบสอบถามไปสอบครั้งที่ 2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้น ม.3 และค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,815 คน ปรากฏว่า ได้องค์ประกอบจำนวน 9 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความล้มเหลว ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง สมรรถภาพแห่งตน คุณธรรมแห่งตนและความอดทน มีความแปรปรวนสะสม 49.6 %

ครั้งที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น ม.3 สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 911 คน ได้ 7 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของ ครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง ความอดทน และการปฏิเสธตนเอง มีค่าแปรปรวนสะสมเท่ากับ 52.2 %

ครั้งที่ 3 วิเคราะห์องค์ประกอบ จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น ม.3 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ได้ 10 องค์ประกอบคือ ความสำเร็จแห่งตน บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์สังคม สัมพันธภาพของครอบครัว ความล้มเหลว ความสุขแห่งตน การยอมรับตนเอง ความท้อแท้ สมรรถภาพแห่งตนและความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 53.7 %

2.2 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,815 คน ปรากฏว่าได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 71.8402 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.6892 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8603

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจำแนกตามสังกัด กรมสามัญศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษา แห่งชาติ

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยวิธีเทคนิควิถีสกัดองค์ประกอบ PC (Principal Component Analysis) และวิธีการหมุนแกนแบบ คอซิกอนอล โดยวิธี คอรัทีแนกซ์ ปรากฏว่าได้องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 9 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านั้น อยู่ในขอบข่ายความภาคภูมิใจในตนเองของ แบลล์ (Bass. 1960 : 129) และ คูเปอร์สมิธ (1981 : 65) และมาสโลว์ (1980 : 237) ซึ่งสอดคล้อง กับคุณลักษณะความภาคภูมิใจในตนเองของ นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 32-33)

จากการวิจัย พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมี 9 องค์ประกอบคือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความล้มเหลว คุณค่าของตนเอง การยอมรับตนเอง สมรรถภาพแห่งตน คุณธรรมแห่งตน และความอดทน

กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมี 7 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน คุณค่าของตนเอง การยอมรับตนเอง ความอดทนและการปฏิเสธตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง มี 10 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน คุณค่าของตนเอง การยอมรับตนเอง ความล้มเหลว สมรรถภาพแห่งตน ความสุขแห่งตน ความ ท้อแท้ และความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและแยก ตามสังกัดพบว่า มีองค์ประกอบที่เหมือนกันจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม และการยอมรับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาซเมด (Ahmed. 1985) ที่นำเอาข้อคำถามวัดความภาคภูมิใจ ในตนเอง ของคูเปอร์สมิธ จำนวน 25 ข้อ มาวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้ 4 องค์ประกอบ คือ

ความเห็นเกี่ยวกับชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความอดทนและการสู้รบและความสัมพันธ์ทางสังคม ส่วนองค์ประกอบในด้านความล้มเหลวและสมรรถภาพแห่งคนมีเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ องค์ประกอบด้านความอดทน มีเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ องค์ประกอบด้านคุณธรรมแห่งคนมีเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่านั้น องค์ประกอบด้านความสุข ความกล้าหาญ และความเชื่อมั่นในตนเองมีเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้การที่จำนวนองค์ประกอบต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะข้อคำถามมีความลำเอียงต่อผู้ตอบ ทำให้บุคคลที่เรียนอยู่ในโรงเรียนต่างสังกัดกันตอบคำถามต่างกันได้ ดังนั้นแบบสอบถามที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างควรจะวิเคราะห์ความลำเอียงของข้อสอบถามว่าข้อสอบถามมีความลำเอียงต่อนักเรียนกลุ่มใด ซึ่งข้อสอบถามประเภทนี้จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบสอบถามด้วย

(กัลยา สุวรรณรอด. 2537 : 46)

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น ม.3 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง ดังนั้นหากจะพัฒนาหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองควรจะพัฒนาหรือส่งเสริมคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้จากงานวิจัยนี้
2. สภาพสังคมในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้บุคคลเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถยอมรับกับสถานการณ์ต่างๆ ได้จึงควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองตั้งแต่วัยเรียนเพราะสามารถปลูกฝังคุณลักษณะต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการพัฒนาแบบสอบถามด้านความภาคภูมิใจในตนเองให้มีคุณภาพดีขึ้น และส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึง องค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ด้วย

מדאגדאג

บรรณานุกรม

- กัลยา สุวรรณรอด. การวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- กาญจนา พงศ์พฤกษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. Self - Esteem & ความรัก. กรุงเทพฯ : ไพรเพสชั่นแนลพับลิชชิง, 2527.
- จรุงศักดิ์ บุญฤกษ์. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสนใจตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- จันทร์ฉาส พิกษ์ศิริกุล. ผลของการจัดโปรแกรมความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- จันทนา เลือดกรุงศรี. การวิเคราะห์องค์ประกอบความทันสมัยด้านจิตใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- จันทนา อัญญลักษณ์. ผลของการสอนโดยใช้นิทานโปรแกรมเรียนเป็นคณะ กับบทเรียนโปรแกรมเรียนเป็นรายบุคคล ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเองและความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความเท่ากัน ทุกประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

เชาวน์ ทับทิมทอง. การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

เชาวนา อมรสงักรเจริญ. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง จังหวัดพัทลุง. ปรินทิพนิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

อัดสำเนา.

ประสา ผ่องใส. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

เดชา นุ่มพันธ์. ผลของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

นภาพร พุ่มพุกษ์. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

นรินทร์ แจ่มจรัส. ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็กจากชุมชนแออัด. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

นาคชา วงศ์หลักภัย. ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม. การศึกษายุทธศาสตร์แสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี.

ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

เปรมจิต ทศตะ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำและ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนชั้นม.ศ.3 ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

มธุรี สาลิวังศ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD
กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือของครู สสวท. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

มะลิ อุดมภาพ. ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์,
2525.

ดิอัสซี ชื่นอ้อม. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้านเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาล
ในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ล้วน สาสยศ และ อังคณา สาสยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
วิจิตรการพิมพ์, 2524.

วรารณดี อังคณ. ความรู้สึกและการรับรู้เกี่ยวกับตน และทัศนคติต่อการสอนของนักเรียนฝึกสอน
ก่อนการฝึกสอนและหลังการฝึกสอน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2514. อัดสำเนา.

วิหรี ทวีพรมมี. การพัฒนารูปแบบการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไข
ปัญหาและวางโครงการอนาคต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
อัดสำเนา.

ศศิภานต์ ธนะโสทร. ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

สถิตย์ ภัสระ ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- ส.วาสนา ประมวลพจนานุกรม. คำบรรยายวิชา การวิเคราะห์องค์ประกอบ. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.
- สารภี ธนกรวิทย์. การศึกษาวิชากรรม ความเกรงใจ และความภาคภูมิใจในตนเองของ
นักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงนิเสธและนิมาน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สุจิตรา เพื่อนอารีย์. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผลย้อนกลับ
ในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523. อัดสำเนา.
- สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่า
ในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- สุนารี เตชะโชควัฒนา. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความ
ภาคภูมิใจในตนเอง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- เสรีม ทศศรี. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สมนิศ ไชยกิจ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ. นราธิวาส. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- อุษา ศรีจินดารัตน์. พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าของการทำงาน
และการรับรู้คุณค่าของศาสนาในวัยรุ่นไทยภาคใต้. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2533. อัดสำเนา.
- Ahmed, S. M. S., Valiant, P. M., & Swindle, D. "Psychometric properties
Coopersmith Self-Esteem Inventory" Perceptual and Motor Skills.
61 : 1235-1241; 1985.
- Atwater, Eastwood. Psychology of Adjustment : Personal Growth in
A Changing World. New Jersey : Prentice- hall, 1979.

- Bass, B.M. Leadership, Psychology and Organizational Behavior.
London : Harper & Row, Ltd., 1960.
- Bradshaw, Pete. The Management of Self-Esteem. Prentice-Hall, Inc.,
Englewood cliffs, 1979.
- Branden, N. The Psychosocial of Self-esteem. 15th.ed. New York :
Bantoon Book Inc., 1981.
- Coopersmith, S. The Antecedents of Self-Esteem. San Francisco :
Freeman, 1967.
- _____. S. SEI : Self-esteem Inventories. California :
Psychologist Press, Inc., 1981.
- Craig, Grace J. Human Development. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.,
Englewood Cliffs, 1976.
- Edward, Allen Louis. Techniques of Attitude Scale Construction.
New York : Appleten-century Crofts, 1957.
- Ellis and Grieger. Handbook of Rational-Emotive Therapy. New York :
springer Publishing Company, Inc., 1977.
- Goldberg, Carlos. "Some Effects of Fear of Failure in the Academic
Setting," Journal of Psychology. 82(2) : 323-331; July, 1973.
- Gurney, Peter W. Self-Esteem in Children With Special Educational
Needs. London : Routledge, 1988.
- Hamachek, Don E. Encounters with the Self. 2nd ed. New york : Holt,
Rinehart and Winston, 1978.
- Hjelle, Larry A. and Donied J. Ziegler. Personality theories.
New York : McGraw-Hill, 1983.
- Kalellis, P.M. A New Self-Restoring : A Positive Sense of Self.
Texas : Argus Communication, 1982.
- Levenberg, Lynda Helen. "Accuracy of Academic Self Assessment and
Its Relation to Age, Sex, Achievement, I.Q., and Self-Esteem,"
Dissertation Abstracts International. 36(11) : 7299; May, 1976.

- Maslow, Abraham M. Motivation and Personality. 2nd. New York : Harper & Row, 1970.
- McNeil, Elton BurBank. The Psychology of Being Human. San Francisco, California: Canfield Press, 1975.
- Mendels, Joseph. Concepts of Depression. New York: Wiley, 1970.
- Miller, W. Thomas. The Journal of social Psychology. 95: 1975.
- Mussen and others. Child Development and Personality. 3rd ed. New York : Harper & Row Publishers, 1981.
- Neal, Robert B. "Prepsring Health Educators to teach Mental health," The Journal of School Health. 587-600; November, 1981.
- Newman, Barbara M. Adolescent Development. Columbus: Merrill Publishing Company, 1986.
- Norman, Munn I. and others. Introduction to Psychology. Second Edition. New York : 1970.
- Palito, Carolyn M. Interpersonal Communication. Menlo Park, California : Cummings Publishing company, Inc., 1977.
- Papantones, Micheal. "A Transactional Group Program Designed to Increase One Self-Actualizlion of Adolescent Males in a Resident Camp Sepping as Measured by One Personal Orientation Inventory," Dissertation Abstracts International. 38 : 6361-A; May, 1978.
- Primavera, L.H. W.E. Simon and A.M. Primavera. "The Relationship between Self-Esteem and Academic Achievement : an Investigation of Sex Differences," Psychology in the Schools. 11 : 213-216 ; 1974.
- Richmond, Bert O . and William F. White. "Sociometric Predictors of the Self Concept Among Fifth and Sixth Grade in Grade Children," The Jouenal of Educational Research. 64(9) : 425-429 ; Mey-June, 1971.

Rosenberg, Morris. Society and the Adolescent Self-Image.

New Jersey : Princeton University Press, 1965.

Rubin & McNeil. The Psychology of Being Human. 3rd ed. New York :

Harper & Row, Publisher, Inc., 1981.

Sarokon, Stephen C. "Student Self-Esteem : A Goal Administrators

Can Help to Achieve," NASSP Bulletin. 70; February, 1986.

Stagner, Ross. Psychology of Personality. 1961.

Stein, Sandra Lou. "The Interrelationships Among Self-Esteem

Personal Values," The Journal of Educational Research.

64(10) : 448-450 ; July - August, 1971.

White, Robert W. The Enterprise of Living : Growth and Organization

in Personaly. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc.,

1972.

הנחמדות

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวนข้อความทั้งหมด 100 ข้อความ

2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องให้ตรงตามความเป็นจริง ว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อตัวนักเรียนเอง
แต่ละข้อไม่มีข้อถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของ
นักเรียน

ข้อความ	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่จริง
1 ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเพื่อฝัน			
2 ฉันมีความมั่นใจในตนเอง			
3 ฉันอยากเป็นคนอื่นมากกว่าตัวฉัน			
4 ฉันเป็นคนง่าย ๆ			
5 ฉันไม่ค่อยมีความวิตกกังวลในเรื่องใด			
6 ฉันมีความลำบากใจเมื่อจะพูดหน้าชั้น			
7 ฉันน่าจะมีอายุน้อยกว่านี้			
8 ฉันอยากเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในตัวฉัน			
9 ฉันสามารถตัดสินใจได้ไม่ช้านัก			
10 ฉันอารมณ์เสียง่ายเมื่ออยู่บ้าน			
11 ใครๆ ที่อยู่ใกล้ฉันมีความสุขแน่นอน			
12 ฉันทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ			
13 ฉันภูมิใจในการบ้านที่ฉันทำ			
14 จะต้องมีคนคอยบอกให้ฉันทำสิ่งต่างๆ เสมอ			
15 ต้องใช้เวลาานานที่เดิซวที่ฉันจะคุ้นเคยกับสิ่งใหม่			
16 ฉันมักเสียใจในสิ่งที่ทำลงไป			
17 ฉันเป็นที่รู้จักดีในกลุ่มเพื่อนฝูง			
18 ฉันมีความสุขมาก			

ข้อความ	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่จริง
19 ฉันทำหน้าที่ของฉันได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้			
20 ฉันไม่ชอบเผชิญปัญหา			
22 พ่อแม่และฉันอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข			
23 พ่อแม่มักสนใจความรู้สึกของฉัน			
24 ฉันดูแลตัวเองได้			
25 ฉันชอบเล่นกับผู้ที่มีความอายุน้อยกว่า			
26 ฉันชอบทุกคนที่รู้จัก			
27 ฉันมีความเข้าใจตัวเอง			
28 ฉันมักถูกเรียกถามเมื่อครูสอน			
29 พ่อแม่คาดหวังในตัวฉันสูงเกินไป			
30 ชีวิตฉันมีความลำบาก			
31 ชีวิตฉันยุ่งเหยิงไปหมด			
32 เด็กๆ มักคล้อยตามฉัน			
33 สมาชิกในบ้านไม่มีใครสนใจฉัน			
34 ฉันไม่เคยถูกตำหนิเลย			
35 การเรียนของฉันยังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร			
36 เมื่อตัดสินใจแล้วฉันไม่เปลี่ยนใจ			
37 ฉันไม่ชอบที่จะเป็นผู้หญิง (นักเรียนหญิง)			
ฉันไม่ชอบที่จะเป็นผู้ชาย (นักเรียนชาย)			
38 ฉันเห็นว่าตัวฉันแอ่			
39 ฉันเข้ากับคนอื่นไม่ค่อยได้			
40 มีหลายครั้งที่ฉันอยากหนีออกจากบ้าน			
41 ฉันไม่เคยประหม่าอาส			
42 ฉันมักอารมณ์เสียเมื่ออยู่ที่โรงเรียน			
43 ฉันรู้สึกละอายใจเมื่อทำผิด			

ข้อความ	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่จริง
44 ฉันรู้สึกว่าตนเองดีออกกว่าผู้อื่น			
45 พ่อแม่เข้าใจฉันทุกเรื่อง			
46 บุคลิกฉันไม่ดีเท่ากับส่วนมาก			
47 ถ้ามีเรื่องอศากพูดฉันจะต้องพูด			
48 เพื่อนๆ มักจะล้อเลียนฉัน			
49 ฉันจะพูดแต่ความจริง			
50 ฉันไม่สนใจว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับฉัน			
51 ฉันคือบุคคลที่ประสบล้มเหลว			
52 ฉันรู้สึกอารมณ์เสียเมื่อถูกตำหนิ			
53 คนส่วนใหญ่จะดีกว่าฉัน			
54 ฉันรู้สึกว่าพ่อแม่ชอบลงโทษฉัน			
55 ฉันมีวาทศิลป์ในการพูดกับผู้อื่น			
56 ครูมักทำให้ฉันรู้สึกว่าฉันไม่ดีพอ			
57 ฉันไม่กล้าแสดงเมื่ออยู่โรงเรียน			
58 ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นปัญหาสำหรับฉัน			
59 เพื่อนๆ เห็นว่าฉันเป็นคนแข็งแรง			
60 ฉันตั้งใจเรียนทุกวิชา			
61 ฉันเป็นคนที่เพื่อนๆ รัก			
62 ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ประโยชน์			
63 ฉันเป็นคนเชื่อถือได้			
64 ฉันทำอะไรจะประสบสำเร็จเสมอ			
65 ฉันไม่มีกำลังใจที่จะทำงาน			
66 ฉันเป็นคนที่มีความพยายาม			
67 ฉันชอบที่จะเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการ			
68 ฉันรู้สึกว่าไม่มีใครสนใจฉันเลย			

ข้อความ	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่จริง
69 ฉันพอใจในรูปร่างของตนเอง			
70 ฉันพอใจในความสามารถของฉัน			
71 ฉันพอใจในบุคลิกภาพของตนเอง			
72 ฉันสนุกกับการอ่านหนังสือ			
73 ฉันรู้สึกว่าคุณแม่รักและเอาใจใส่ฉันดี			
74 ไม่มีใครขอทักทายฉันเป็นเพื่อน			
75 ฉันไม่พอใจในสภาพครอบครัวของฉัน			
76 ฉันไม่เคยมีความทุกข์			
77 ครูรักและสนใจฉัน			
78 ฉันรู้สึกเหงาเพราะไม่มีเพื่อน			
79 ฉันเข้ากับญาติพี่น้องได้ดี			
80 ผลการเรียนของฉันอยู่ในระดับที่ทำได้			
81 ถ้ามีปัญหาเรื่องเรียนฉันจะถามครู			
82 ฉันมักเด่นในกลุ่มเพื่อน			
83 ฉันรู้สึกว่างานที่ฉันทำประสบความสำเร็จ			
84 ฉันเป็นคนที่เพื่อนชอบคุยด้วย			
85 ฉันเป็นคนหน้าตาดี			
86 เพื่อนชอบชวนฉันให้เข้าทำงานกลุ่ม			
87 ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดีที่สุด			
88 ฉันมักทำในสิ่งที่พ่อแม่สบายใจ			
89 เมื่อได้คะแนนสอบอยู่ในเกณฑ์ต่ำฉันจะเสียใจหลายวัน			
90 ฉันไม่มั่นใจว่าจะเรียนได้สำเร็จตามที่คาดหวังไว้			
91 ฉันรู้สึกว่าตนเองเกือถึงหัว			
92 ฉันเป็นคนมีปมด้อย			
93 พ่อแม่ให้อิสระฉันในการตัดสินใจ			

ข้อความ	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่จริง
94 ฉันจะน้อยใจถ้าทำดีแต่ไม่ได้รับคำชมเชย			
95 ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น			
96 พ่อแม่ยอมรับในความสามารถของฉัน			
97 ฉันชอบทำงานคนเดียวมากกว่าที่จะทำงานกลุ่ม			
98 ฉันไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง			
99 ฉันไม่กล้าไปไหนตามลำพัง			
100 ฉันมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็น			

ภาคผนวก พ

คำอำนาจจำแนกราชทัณฑ์ของแบบสอบถาม

ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	X	S ²	X	S ²		
1	0.3830	0.2414	0.1702	0.1443	2.349	ตัดเลือกไว้
2	1.6596	0.2294	1.5532	0.5134	0.846	ตัดออก
3	0.8058	0.1582	0.4468	0.2525	3.869	ตัดเลือกไว้
4	1.2979	0.3976	1.1702	0.3182	1.042	ตัดออก
5	1.7234	0.3784	1.0426	0.8677	4.181	ตัดเลือกไว้
6	0.2128	0.1711	0.2128	0.1711	0.000	ตัดออก
7	0.5532	0.2525	0.4255	0.2498	1.235	ตัดออก
8	0.1702	0.1443	0.0426	0.0416	2.030	ตัดเลือกไว้
9	1.6809	0.3090	1.2128	0.6494	3.278	ตัดเลือกไว้
10	0.3191	0.2220	0.1277	0.1138	2.265	ตัดเลือกไว้
11	1.5319	0.2979	1.3617	0.3663	1.432	ตัดออก
12	1.8511	0.1730	1.4255	0.6846	3.150	ตัดเลือกไว้
13	1.5319	0.4283	1.0638	0.7132	3.004	ตัดเลือกไว้
14	0.4043	0.2461	0.3191	0.2220	0.853	ตัดออก
15	0.3404	0.2294	0.3617	0.2359	0.214	ตัดออก
16	0.2553	0.1943	0.2766	0.2044	0.231	ตัดออก
17	1.2553	0.1943	1.0851	0.2535	1.744	แก้ไขปรับปรุง
18	1.4043	0.2895	1.1915	0.5930	1.553	แก้ไขปรับปรุง

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	X	S ²	X	S ²		
19	1.2766	0.2044	1.2766	0.3349	0.000	ตัดออก
20	0.2766	0.2144	0.1064	0.0971	2.125	คัดเลือกไว้
21	1.2128	0.3451	0.9149	0.6013	2.099	คัดเลือกไว้
22	1.4255	0.3451	0.9149	0.8013	2.757	คัดเลือกไว้
23	1.3617	0.2359	1.1702	0.2747	1.837	คัดเลือกไว้
24	1.4255	0.6411	1.0851	0.7317	1.992	คัดเลือกไว้
25	0.5532	0.2525	0.4681	0.2544	0.819	ตัดออก
26	1.2766	0.2479	1.0851	0.4709	1.548	แก้ไขปรับปรุง
27	1.7234	0.4218	1.2553	0.6725	3.068	คัดเลือกไว้
28	1.4681	0.5153	0.7872	0.6929	4.427	คัดเลือกไว้
29	0.5106	0.2553	0.2979	0.2137	2.130	คัดเลือกไว้
30	0.6809	0.2220	0.3830	0.2414	3.000	คัดเลือกไว้
31	0.1277	0.1138	0.2979	0.2137	2.039	คัดเลือกไว้
32	1.1277	0.2007	1.1064	0.5754	0.166	ตัดออก
33	0.0638	0.0611	0.1489	0.1295	1.337	ตัดออก
34	1.0638	1.0175	0.1702	0.1747	5.389	คัดเลือกไว้
35	0.1915	0.1582	0.3617	0.2359	1.859	คัดเลือกไว้
36	1.0426	0.2590	0.9787	0.3691	0.552	ตัดออก
37	0.4043	0.2461	0.1489	0.1295	2.856	คัดเลือกไว้
38	0.7447	0.1943	0.4255	0.2498	3.283	คัดเลือกไว้

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	X	S ²	X	S ²		
39	0.5957	0.2461	0.2340	0.1832	3.785	คัดเลือกไว้
40	0.0638	0.0611	0.0851	0.0796	0.389	คัดออก
41	1.3830	0.3719	1.0426	0.4764	2.534	คัดเลือกไว้
42	0.6383	0.2359	0.7447	0.1943	1.112	คัดออก
43	1.5532	0.2960	0.8936	0.8797	4.170	คัดเลือกไว้
44	0.3617	0.2359	0.1064	0.0971	3.033	คัดเลือกไว้
45	1.6809	0.2655	0.9362	0.8002	4.945	คัดเลือกไว้
46	0.3830	0.2414	0.5106	0.2553	1.242	คัดเลือกไว้
47	1.4468	0.5569	1.0426	0.7373	2.436	คัดเลือกไว้
48	0.2128	0.1711	0.0851	0.0796	1.748	แก้ไขปรับปรุง
49	1.0851	0.9056	0.9362	0.6698	0.813	คัดออก
50	1.2340	0.1832	1.3617	0.4533	1.097	คัดออก
51	0.2553	0.1943	0.2340	0.1832	0.237	คัดออก
52	0.4681	0.2544	0.2128	0.1711	2.683	คัดเลือกไว้
53	0.7021	0.2137	0.4894	0.2553	2.130	คัดเลือกไว้
54	0.1064	0.0971	0.2128	0.1711	1.408	คัดออก
55	1.5106	0.2988	1.0000	0.7826	3.366	คัดเลือกไว้
56	0.2979	0.2137	0.3191	0.2220	0.221	คัดออก
57	0.1915	0.1582	0.1489	0.1295	0.544	คัดออก
58	1.4894	0.3858	1.2553	0.4551	1.750	คัดเลือกไว้

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	X	S ²	X	S ²		
59	1.7234	0.2914	1.0426	0.8677	4.335	คัดเลือกไว้
60	1.5957	0.2461	1.3191	0.5698	2.099	คัดเลือกไว้
61	1.1915	0.2017	1.1702	0.6860	0.157	คัดออก
62	0.3404	0.2294	0.2766	0.2044	0.664	คัดออก
63	1.8936	0.1841	1.2340	0.8353	4.479	คัดเลือกไว้
64	1.3830	0.2849	0.9787	0.7604	2.711	คัดเลือกไว้
65	0.3830	0.2414	0.2766	0.2044	1.092	คัดออก
66	1.5745	0.5976	0.5532	0.6873	6.177	คัดเลือกไว้
67	1.3191	0.2220	1.0426	0.5634	2.140	คัดเลือกไว้
68	0.3617	0.2359	0.3191	0.2220	0.431	คัดออก
69	1.4681	0.2979	1.1064	0.6189	2.590	คัดเลือกไว้
70	1.5532	0.2525	0.9574	0.6068	4.406	คัดเลือกไว้
71	1.6596	0.2729	1.0000	0.6522	4.701	คัดเลือกไว้
72	1.2553	0.2812	0.7234	0.6392	3.801	คัดเลือกไว้
73	1.2128	0.1711	1.1915	0.3756	0.197	คัดออก
74	0.8298	0.1443	0.3404	0.2294	5.488	คัดเลือกไว้
75	0.0426	0.0416	0.1064	0.0971	1.175	คัดออก
76	1.8298	0.2313	0.9362	0.8002	6.032	คัดเลือกไว้
77	1.1489	0.4339	1.0638	0.6263	0.567	คัดออก
78	0.5745	0.2498	0.4255	0.2498	1.445	คัดออก

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	X	S ²	X	S ²		
79	1.4255	0.3367	0.8298	0.7095	3.993	คัดเลือกไว้
80	1.8596	0.4903	0.6596	0.7077	6.264	คัดเลือกไว้
81	1.2766	0.8131	0.7447	0.6725	2.992	คัดเลือกไว้
82	1.4681	0.2544	1.2979	0.5180	1.328	คัดออก
83	0.3800	0.2414	0.3617	0.2359	0.211	คัดออก
84	1.7021	0.4311	1.0426	0.8677	3.968	คัดเลือกไว้
85	1.7447	0.2812	1.1915	0.6799	3.868	คัดเลือกไว้
86	1.7234	0.2479	1.2340	0.7484	3.361	คัดเลือกไว้
87	1.5532	0.3830	1.1064	0.7058	2.936	คัดเลือกไว้
88	1.1489	0.7382	1.0213	0.7169	0.726	คัดออก
89	0.2766	0.2044	0.1915	0.1582	0.969	คัดออก
90	0.4681	0.2544	0.3191	0.2220	1.479	แก้ไขปรับปรุง
91	0.6596	0.2294	0.4043	0.2461	2.538	คัดเลือกไว้
92	0.4468	0.2525	0.4468	0.2525	0.000	คัดออก
93	1.4681	0.5153	0.8511	0.7382	3.778	คัดเลือกไว้
94	0.7660	0.1832	0.7234	0.2044	0.469	คัดออก
95	1.5745	0.2498	0.8936	0.6623	4.887	คัดเลือกไว้
96	1.2128	0.5190	0.8511	0.6078	2.336	คัดเลือกไว้
97	0.4894	0.2553	0.3617	0.2359	1.249	คัดออก
98	0.6170	0.2414	0.4894	0.2553	1.242	คัดออก
99	0.4255	0.2498	0.2979	0.2137	1.286	คัดออก

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

รศ. วิทยา วิศาลาภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ. นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อ. ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อ. ชวลิต รวยอาจิณ	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อ. เหวด อินทสระ	นิสิตปริญญาเอก สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพรณี จันทร์วิเศษ

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

ที่อยู่ปัจจุบัน 25 ถ.จางวาง ต.ในเมือง อ.เมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์ 32000

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

ที่ทำงาน โรงเรียนเมืองสุรินทร์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสาขาสีพระยา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกสังคมศึกษา
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

พ.ศ. 2530 การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2539 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทคัดย่อ

ของ

สุพรรณิ จันทรวีเศษ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2539

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หาองค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,815 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากรจำนวน 16,029 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ที่สร้างตามแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคุเปอร์สมิท จำนวน 60 ข้อ แต่ละข้อกำหนดน้ำหนักความรู้สึกรู้ 3 ระดับ มีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8603 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองแล้ว นำผลมาวิเคราะห์หาองค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองโดยสะกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิค แกนสำคัญและหมุนแกนแบบอโตคอนอล โดยวิธีค่าคิดแมกซ์

ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของจังหวัดสุรินทร์ มี 9 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง ความล้มเหลว สมรรถภาพแห่งตน ความอดทน และคุณธรรมแห่งตน ทั้ง 9 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนสะสม 49.60%

2) องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มี 7 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง ความอดทน และการปฏิเสธตนเอง ทั้ง 7 องค์ประกอบ อธิบายความแปรปรวนสะสม 52.2%

3) องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มี 10 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความสัมพันธ์ทางสังคม การยอมรับตนเอง ความล้มเหลว สมรรถภาพแห่งตน ความสุขแห่งตน ความท้อแท้ และความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้ง 10 องค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนสะสม 53.7%

A FACTOR ANALYSIS OF SELF-ESTEEM
OF MATHAYOM-SUKSA III STUDENTS

ABSTRACT

BY

SUPHANNEE JUNWISES

Presented in Partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 1996

The purpose of this study was to factorize Self-Esteem of Mathayom suksa 3 students in Surin Province. Stratified random sampling was used to select 1,815 students as sample of the study from the population of 16,029 students.

Self-Esteem Questionnaire was constructed in 3 point type scale with the total of 60 items. A 60 items Self-Esteem questionnaire was constructed in line with the Coopersmith inventory. It was, then, tried out and revised. The final form of the questionnaire had reliability of 0.8603. In testing the difference of Self-Esteem between urban and suburban students, the group was used in factor analysis. The researcher used principal component factoring technique to extract the initial factor and rotation by quartimax method, orthogonal case.

The result of this study revealed 1) that Self-Esteem consisted of 9 factors, namely : self-accomplishment, family relationship, identity, sociability, failure, capability, tolerance and morale. There 9 factors accounted for 49.60 % of the accumulative variance.

2) that Self-Esteem of Secondary schools in Surin consisted of 7 factors, namely : self-accomplishment, family relationship, personality, sociability, self-acceptance, tolerance and self-rejection. There 7 factors accounted for 52.20 % of the accumulative variance.

3) that Self-Esteem of Primary school in Surin consisted of 10 factors, namely : self-accomplishment, family relationship, personality, sociability, self-acceptance, failure, capability, happiness, discouragement and self-confidence. There 10 factors accounted for 53.70 % of the accumulative variance.